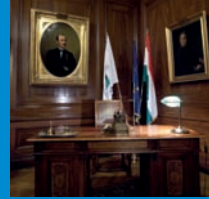




Semmelweis Egyetem

A Semmelweis Egyetem hallgatóinak és közalkalmazottainak lapja

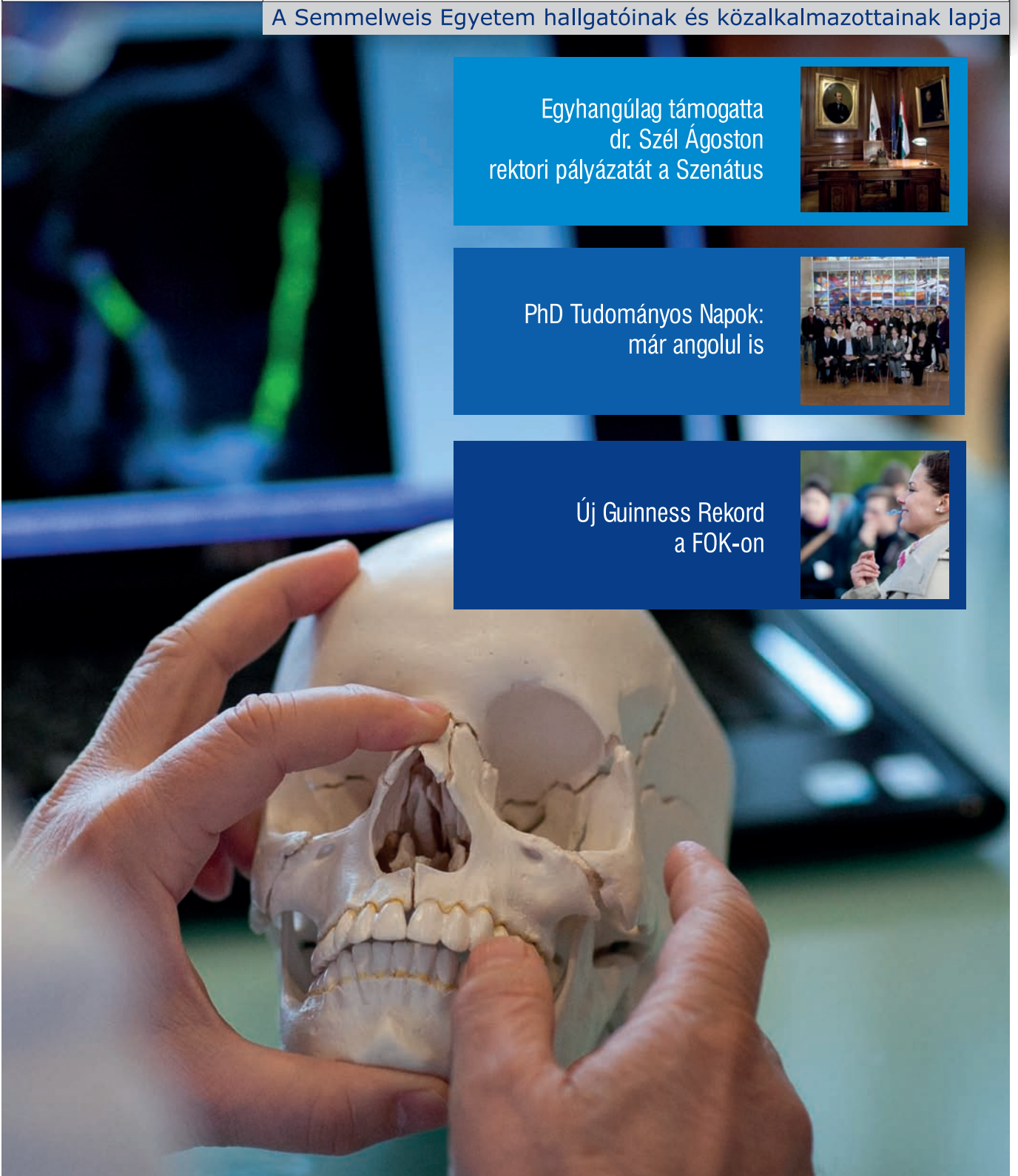
Egyhangúlag támogatta
dr. Szél Ágoston
rektori pályázatát a Szenátus



PhD Tudományos Napok:
már angolul is



Új Guinness Rekord
a FOK-on



A Semmelweis Kiadó fogászati, szájsebészeti könyveiből

Joób-Fancsaly Árpád (szerk.):
A bölcsességfogak szerepe a fogászat különböző szakterületein

Fábián Tibor (szerk.):
A fogpótlástan alapjai

Vajdovich István (szerk.):
Dentális implantológia – Gyakorló fogorvosok részére

Fejérdy Pál (szerk.), Nagy Gábor (szerk.),
Orosz Mihály (szerk.):
Gerosztomatológia (az időskor fogászata)

Sonkodi István:
Kriosebészet az orofaciális régióban

Kovács Ádám:
Maxillofaciális traumatológia

Fazekas Árpád (szerk.):
Megtartó fogászat és endodoncia

Sonkodi István:
Orális és maxillofaciális medicina

Divinyi Tamás (szerk.):
Orális implantológia

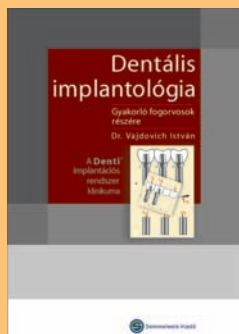
Gera István (szerk.):
Parodontológia

Bitter István, Huszár Ilona:
Pszichiátriai alapismeretek fogorvosoknak

Hidasi Zoltán:
Pszichiátriai gyakorlatok fogorvostan-hallgatóknak

Szabó György (szerk.):
Szájsebészet, maxillofaciális sebészet

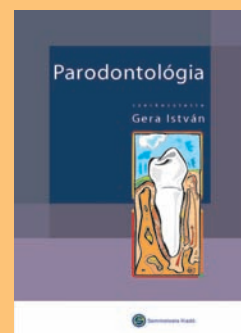
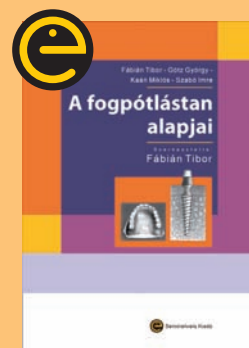
NEMSOKÁRA!
Barabás József, Orosz Mihály:
Szájsebészet és fogászat
(általános orvosok és orvostanhallgatók számára)



Minden fogorvostan-hallgatónak egy db ajándék, ha nálunk vásárol!



FÉLÁRON



www.semmelweiskiado.hu

Semmelweis Egyetem

Az Orvosegyetem és a TF-Fórum újságok jogutódja
A Semmelweis Egyetem
Általános Orvostudományi,
Egészségtudományi, Egészségügyi
Közszolgálati, Fogorvostudományi,
Gyógyszerésztudományi, Testnevelési
és Sporttudományi Kara hallgatóinak
és közalkalmazottainak lapja

Megjelenik havonta

Felelős kiadó: az egyetem rektora;
dr. **Tulassay Tivadar**

A szerkesztőbizottság elnöke:
dr. **Sótonyi Péter** rector emeritus
(sotonyi.peter@med.semmelweis-univ.hu)

A szerkesztőbizottság tiszteletbeli elnöke:
dr. **Donáth Tibor** professor emeritus
(donath@ana.sote.hu)

Felelős szerkesztő:
Tóth-Szabó Szilvia
(toth.szilvia@semmelweis-univ.hu)
Telefon: 06-20-666-3196

Szerkesztőség:
Semmelweis Egyetem Marketing és Kom-
munikációs Igazgatóság,
1085, Budapest Üllői út 26.
Tel./fax.: 267- 6166 (üzenetrögzítővel)
E-mail: ujsag@semmelweis-univ.hu

Olvasószerkesztő:

Urbán Beatrice
(beatrice.urban@gmail.com)

A szerkesztőbizottság tagjai:

dr. **Békási Sándor** (HÖK)
bekasisanya@gmail.com

Csetneki Julianna
csetneki@kkt.sote.hu

Dr. **Gombocz János** (TF)
gombocz@mail.hupe.hu

Dr. **Hermann Péter** (FOK)
hermann@fok.usn.hu

Horváth N. Orsolya (EHÖK-delegált)
h.orsolya@hotmail.com

Dr. **Jákó Kinga** (SMIF)
jako.kinga@semmelweis-univ.hu

Dr. **Kardon Tamás** (KHT)
kardon@puskin.sote.hu

Dr. **Karlinger Kinga** (ÁOK)
karlking@radi.sote.hu

Dr. **Kormos Andrea** (GMF)
kormos.andrea@gmf.usn.hu

Márton Emőke (DI)
marton@phd.sote.hu

Dr. **Máthé Zsolt** (ÁOK)
mathe.zsolt@med.semmelweis-univ.hu

Nagy Ádám (GyTK)
adamnagy@me.com

Oláh Dániel (EHÖK-delegált)
olah.daniel@iocs.sote.hu

Dr. **Polgár Veronika** (ETK)
polgarv@se-etk.hu

Dr. **Szabóné Balogh Clarissza**
claris@freemail.hu

Dr. **Török Péter** (EKK)
torokp@mental.usn.hu

Vaktor Éva (MKI)
evaktor@gmail.com

Dr. **Voszka István** (ÁOK)
istvan.voszka@eok.sote.hu

Az újságot kiadja a **Semmelweis Kiadó**
www.semmelweiskiado.hu

dr. **Táncos László**

Tördelőszerkesztő: **Békésy János**

Terjesztés, hirdetésfelvétel:
Telek Katalin

(telkat@net.sote.hu)



Címlapfotó: **attekovacs.com**

Nyomta: Avaloni Kft.
ISSN 1586-6904

Egyhangú szavazással támogatta dr. Szél Ágoston rektori pályázatát a Szenátus	4. oldal
Jobb, egyszerűbb, olcsóbb és kevésbé bürokratikus megoldásokat keresünk – Interjú Szatmári Andrea költségvetési felügyelővel	5. oldal
A visszajelzések biztosítják a minőséget – Interjú a Széchenyi-díjas dr. Rosivall Lászlóval	6. oldal
Negyven év a pszichiátriai betegségek jobb megismerése érdekében – Interjú a Széchenyi-díjas dr. Rihmer Zoltánnal	7. oldal
Terápiás konszenzusra törekvő gyógyszerterápiás bizottság	8. oldal
HOFI-fehérje és immunológia a Semmelweis Kutatói Szalonban	9. oldal
14. PhD napok: idén először angolul is	10. oldal
A prioritás első tíz pontja – Interjú dr. Merkely Bélával	12. oldal
Szív CT Akadémia először Közép-Európában	13. oldal
NATO katonák képzését támogatja a Semmelweis Egyetem	14. oldal
Élő szemműtét közvetítés a Mária utcai Szemészeti Klinika műtőiből	14. oldal
Fogeredetű összejtekkel a gerincserülések gyógyításáért	15. oldal
Egész életem a mellékvese jegyében telt el – Portré dr. Gláz Editről	16. oldal
Oklevéltadás az aneszteziológiai és intenzív szakápoló képzésen	17. oldal
Új Guinness Rekord: közös fogköztisztítás az Orczy-kertben	18. oldal
Geburtsstunde für die Fakultätsgründung	19. oldal
Online segítségnyújtás evészavarral küzdőknek	20. oldal
Archivum universitatis, avagy az egyetem emlékezete	22. oldal
Az ember tökéletesre törekszik - Baráti Kör	24. oldal
Ami az Édenből egy kicsit bennünk megmaradt – Semmelweis Szalon	24. oldal
Az ember a tökéletességre törekszik – Professzori Tea	25. oldal
Kopp Mária emlékére	26. oldal

Április 27. péntek 12 óráig meghosszabbították a Huzella Tivadar, a Jendrassik Ernő és a Hugonnai Vilma pályázatok beadásának határidejét. Részletek az egyetem honlapján:

<http://semmelweis-egyetem.hu/hirek/2012/04/10/huzella-tivadar-jendrassik-erno-es-hugonnai-vilma-palyazati-felhivas-kiegeszites/>

Kérjük támogassa adójának 1%-ával a Semmelweis Orvostudományi Egyetem Alapítványt!

Székhelye: 1085 Budapest, Üllői út 26.

Adószáma: 18014448-1-42

Számlaszáma: 11708001-20361060

A Semmelweis Szalonban **R. Törley Mária** szobrászművész kiállítása látható május 10-ig.



<http://semmelweis-egyetem.hu/hirek/>

Egyhangú szavazással támogatta dr. Szél Ágoston rektori pályázatát a Szenátus

Harminchét igen szavazattal, egyhangúlag támogatta a Semmelweis Egyetem Szenátusa dr. Szél Ágoston, jelenlegi általános rektorhelyettes rektori pályázatát. A rektorjelölt – aki laborvezetőként, tanszékvezetőként, bizottságok elnökeként, kari vezetőként, valamint a Doktori Tanács elnökeként is tevékenykedett az elmúlt évtizedekben – a szavazást megelőző beszédében azt hangsúlyozta: abban a pályázatban, amelyet a Szenátus tagjai kézhez kaptak, mindannyian társszerzők.



Fotó: attelkovacs.com

Ennek oka az, hogy az elmúlt hónapokban, még a rektori pályázat megírása előtt, minden kar vezetését, a szakszervezetet, a Hallgatói Önkormányzatot, a Közalkalmazotti Tanácsot és sok más szenátort is felkerestem, hogy megtudjam, mit várnának egy leendő rektortól. Talán formabontó ez a megoldás, de így a saját szempontjaim és elgondolásaim ötvöződtek az egyetem és a karok vezetőinek elképzeléseivel – fogalmazott dr. Szél Ágoston.

A pályázat címe *Stabilitás és együttműködés*, s a két szó mögött nagyon fontos tartalom húzódik meg, amelyet részletezett is dr. Szél Ágoston.

A *stabilitás* alatt azt értem, hogy amire vállalkozom, az egy kiválóan működő kutató-elitegyetem vezetése. Ebből az is következik, hogy a leendő rektortól nem vár senki olyan fajta forradalmi változásokat, amelyek felülírnák ezt a betegellátás, tudomány és oktatás területén elért kitűnő reputációt – mondta. Fontos tehát megtartani az elmúlt 9 év eredményeit, amelyek közül a rektorjelölt kiemelte a kutatóegyetemi minősítés megszerzését, az elnyert pályázatokat, az elmúlt időszak nagy beruházásait, valamint az idegennyelvű képzések színvonalát. Ez utóbbi nemcsak arra alkalmas, hogy az egyetem jó híre világszerte terjedjen, de a magyar hallgatók érdekeit is szolgálja – tette hozzá dr. Szél Ágoston, aki – mint mondta – nagyon fontosnak tartja azt a tényt is, hogy a Semmelweis Egyetemen teljes állásban dolgozó kutatók évente átlagosan 2,7 impakt faktort termelnek.

A másik kulcsszó – az *együttműködés* – arra utal, hogy az egyetem, mint oktatási intézmény nem önmagában áll, hanem a karok az építőkövei.

Ennek a hat karnak természetesen együtt kell működnie, segíteniük kell egymást. Fel kell ismernünk azokat a pontokat, ahol a hat kar tevékenysége úgy egészíti ki egymást, hogy akár közös pályázatokat, tudományos projekteket, közös képzéseket tudnak indítani – mondta dr. Szél Ágoston, aki jelentős tartalékokat lát az együttműködésben. Mint megjegyezte, a karok vezetői részéről érzi az erre való törekvést. Amihez rektori szintű segítséget kell adni az az, hogy megtalálják azokat a pontokat, ahol kiegészítik egymást.

Március 27-én befejezte munkáját a Semmelweis Egyetem Testnevelési és Sporttudományi Karán a Schmitt Pál úgynevezett kisdoktori értekezésével kapcsolatban létrehozott tényfeltáró bizottság. Az öt főből álló bizottság 1157 oldalas jelentést készített.

Március 29-én összeült a doktori tanács rendkívüli ülése. A testület – a tényfeltáró bizottság adatait megismerve – indítványozta az egyetem Szenátusának dr. Schmitt Pál 1992-ben megszerzett úgynevezett kisdoktori címének visszavonását. Ezt követően a Szenátus délután úgy döntött, hogy visszavonja dr. Schmitt Pál egyetemi tudományos fokozatát, vagyis dr. univ. címét.

Április 1-jén bejelentette lemondását a Semmelweis Egyetem rektora. A nemzeti erőforrás miniszter a törvények adta lehetőséggel élve május 31-ig tart igényt az egyetemi vezető munkájára. A rektor jelezte: tiszteletben tartja a tárcavezető döntését.



Jobb, egyszerűbb, olcsóbb és kevésbé bürokratikus megoldásokat keresünk

Szatmári Andrea költségvetési felügyelőt négy hónapja delegálták a Semmelweis Egyetemre. A feladatai közé tartozik egyebek mellett a nagy értékű kötelezettség vállalások és a gazdálkodással összefüggő szabályzatok előzetes véleményezése. Úgy érzi, hogy a kezdeti bizalmatlanság mára elmúlt, jó együttműködést alakított ki a gazdasági vezetéssel, számítanak a véleményére.

Kormánydöntés alapján kezdtek költségvetési felügyelők dolgozni a különböző költségvetési intézményekben. Feladatukat az államháztartási törvény határozza meg, a kijelölt intézmények körét kormányhatározat rögzíti. Szatmári Andrea felidézte: az eredeti elképzelés szerint az összes költségvetési intézményben lennének felügyelők, de egyelőre ennél lényegesen kisebb körben, pilot rendszerben indult el a munkájuk.

A felsőoktatási intézmények közül elsőként a Budapesti Műszaki Egyetemre rendeltek ki költségvetési felügyelőt, majd bővült a kör, a többi közt a Semmelweis Egyetemmel. Jelenleg a felsőoktatási intézmények mintegy felénél működik költségvetési felügyelő. A költségvetési felügyelő feladatai közé tartozik egyebek mellett a kötelezettség vállalások előzetes véleményezése tíz millió forintos értékhatár felett, valamint a gazdálkodással összefüggő szabályzatok előzetes áttekintése.

Szatmári Andrea négy hónappal ezelőtt kezdett dolgozni a Semmelweis Egyetemen. Amikor idekerült azzal kezdte a munkáját, hogy áttanulmányozta az összes hatályos szabályzatot. Részt vesz az összes fontosabb értekezleten és testületi ülésen, ismeri a Szenátus, a Rektori Értekezlet, a Gazdasági Tanács, és a gazdasági vezetők értekezletének munkáját. Mint mondta, így birtokában van a feladat elvégzéséhez szükséges információknak.

Nem az a dolgunk, hogy akadályozzuk az intézmények működését, hanem az együttműködés és a segítségnyújtás, ha ez utóbbira szükség van – hangsúlyozta, hozzátéve: eddig nem volt példa arra, hogy megvétózta volna a véleményezésre alá kerülő elképzeléseket. Úgy látja, a kezdeti bizalmatlanság mára elmúlt, jó viszonyt alakított ki a gazdasági vezetéssel, többnyire egy véleményen is vannak a lényeges ügyekben. Előfordult már, hogy megfogadták a javaslataimat, pedig ez nem minden esetben lenne kötelező az egyetem számára. Számítanak a véleményemre – fogalmazott.

Szatmári Andrea kitért arra: a munkája során ő is sokat tanul itt az



Fotó: D. Kiss Balázs

egyetemen, mivel eddig elsősorban egészségügyi intézmények gazdálkodásával foglalkozott. A költségvetési felügyelők az elvárások alapján rendszerszintű javaslatokat is tehetnek a gazdálkodással kapcsolatban, vagyis a jövőben a jó példákat átvehetik egymástól az intézmények. Jobb, egyszerűbb, olcsóbb, kevésbé bürokratikus megoldásokat próbálunk találni – emelte ki.

A költségvetési felügyelő havonta jelentést készít az egyetem gazdálkodásáról, amit az intézmény vezetője, a nemzetgazdasági-, illetve a nemzeti erőforrás miniszter kap meg. Szatmári Andrea jó véleményt alakított ki a Semmelweis Egyetem gazdálkodásáról és működéséről, ami – mint mondta – a jelentéseiből is kiderül. Sok intézményt láttam már, ritkaság, hogy ilyen szervezettek és szabályozottak a folyamatok, mint a Semmelweis Egyetemen. Ezt nyilván befolyásolják, hogy régóta ugyanazok a vezetők irányítják – vélekedett.

Szatmári Andreának a felsőoktatás területén tevékenykedő költségvetési felügyelők koordinátoraként más egyetemekre is van rálátása. Találni a Semmelweis Egyetemen tapasztalt gyakorlat teljesen ellentétes megoldásokat is. Furcsának tartom, hogy ezek a folyamatok miért nem egységesek minden egyetemen – jegyezte meg.

Álláspontja szerint a Semmelweis Egyetem költségvetési helyzete jó – még annak ellenére is, hogy idén csökkent a költségvetési támogatás mértéke – főleg más költségvetési szervvel vagy felsőoktatási intézménnyel összehasonlítva. Kockázatokat inkább az OEP finanszírozás alakulásában látok, amiről egyelőre kevés az információ – tette hozzá Szatmári Andrea.

Szatmári Andrea 15 éve dolgozik költségvetési területen. Ez idő alatt leginkább a szociális-, illetve az egészségügyi minisztériumban volt a munkahelye, attól függően, hogy éppen hogyan neveztek a tárcát. 2010-ben keresték meg a Nemzetgazdasági Minisztériumtól azzal az ajánlattal, hogy dolgozna-e a felügyeleti rendszerben. Első feladata a Sportkórház volt, de mivel úgy ítélték meg, hogy a költségvetési felügyelők egyszerre több intézménnyel is tudnak foglalkozni, 2011-től párhuzamosan a Semmelweis Egyetemre is delegálták. Költségvetési főfelügyelőként jelenleg a Magyar Államkincstár a munkáltatója.

A visszajelzések biztosítják a minőséget és a fejlődést

Dr. Rosivall László szerint a visszajelzések fontosak az életben. A Semmelweis Egyetem Kórélettani Intézetének igazgatója szerencsésnek tartja magát és mélyen meghatotta, hogy Széchenyi-díjat vehetett át a Parlamentben.



Fotó: D. Kis Balázs

tanulmányozni, amit nem hagyott abba azóta sem. A szinte elképzelhetetlen technikai fejlődés mára már lehetővé tette, hogy olyan dolgokat vizsgáljunk – mondta, amiről korábban csak álmodtunk. Az új nano-korszakban például élő állatban sikerült vizualizálnunk az arterioláris, illetve a glomeruláris filtrációt és ennek segítségével bizonyítani számos korábbi hipotézisünket.

Vendégkutatóként, professzorként norvég, német, francia és amerikai egyetemeken töltött el hosszabb időt, de mindig visszatért Magyarországra. Hűséges vagyok a gondolataimhoz is, az országhoz is – jelentette ki.

Saját bevallása szerint az elmélyült kutatás mellett mindig szakított időt, szervező, tervező közösségi munkára is. A Széchenyi-díj elnyerése nem befolyásolja az életmódját, legfeljebb még több energiát, lendületet ad a munka folytatásához. Ezek közül kiemelte a SE Kórélettani Intézetének szó szerinti és átvitt értelemben történő átalakítását, építését, melynek legfőbb célja, hogy *ahogy illik*, a kórélettan újra az egyik legmértékesebb és meg-

A visszajelzések, akár pozitívak, akár negatívak – egy közösségben elkerülhetetlenek – ezek biztosítják a minőséget és a fejlődést. Nagy öröm, szinte olaj az ember szívére, ha a visszajelzés pozitív, különösen, ha ilyen magas kitüntetésről van szó – fogalmazott a kutatóorvos, az MTA doktora, az Európai Művészeti és Tudományos Akadémia tagja.

Jó páran lehetnek *az érdemesek* az elismerésre, – mondta –, de csak kevesen, *a szerencsések*, akik meg is kapják a Széchenyi-díjat.

Március 8-a nem csak azért marad emlékezetes a professzornak, mert aznap kapta meg a meghívót a parlamenti díjátadóra, hanem mert aznap megduplázódott az unokái száma: az eddigi kettő mellé egy ikerpár, egy fiú, meg egy leány született. Ráadásul mindez a Vese Világnapján történt, ami évekkal ezelőtt az ő javaslatára jött létre.

Az első meghatódottság után, azonban azzal viccelődtem a feleségemmel, hogy „most már akár meg is halhatnék” – idézte fel. Rosivall doktorban az országházi díjátadón – látva a többi kitüntetettet – tudatosult igazán, hogy valójában mekkora elismerés érte. A díjazottak minősítik a díjat – hangsúlyozta, hozzátéve: a ceremónia méltóságteljes volt, a díj pedig ízléses. Kérdésekre elárulta, hogy otthon szándékozik tartani, nem szeretne ezzel hivatkozni a munkahelyén. Nem jó kérkedni – vélekedett.

Az egyetemi tanár 1970-ben diákkörösként kezdte a kutatómunkát **Hársing László** vezetésével. Megragadta az élettantudomány szépsége, logikája és az ismeretlen összefüggések keresésének izgalma. A vesevéráramlás szabályozási mechanizmusát kezdte el

becsültebb tantárggyá válják. Büszke vagyok arra, hogy miután átvettem az intézet vezetését, már az első évben mintegy megöt-szöröztük impakt faktor termelésünket – jegyezte meg.

Az Elméleti Orvostudományok Doktori Iskola vezetőjeként büszke arra, hogy eddig 44 PhD-hallgató végzett az általa vezetett nephrológiai programban, közülük 27-nek volt a témavezetője.

– Büszke vagyok a Nemzetközi Veseiskolára is, amelyet 19 éve szervezek nyaraként, erre a továbbképzésre eddig 56 országból érkeztek hallgatók – sorolta. Az Iskola jelentős szerepet játszott abban, hogy ma Budapest ismét nemzetközi vesegyógyászati központként nyilvántartott.

Dr. Rosivall László fontosnak tartja, hogy a kutatási munka mellett legyen ideje a közéleti, alapítványi, nemzetközi együttműködési ügyek intézésére. Alapító elnöke többek között a Magyar Vese Alapítványnak, mely 25 éve sikeresen működik. Kezdeményezője és szervezője a cigány orvosképzési programnak, mely programból az egyetemünkre került hat medikus már érvényes első szemeszterrel megkezdte a második féléves tanulmányait, ketten pedig a főiskolai karon tanulnak. Meggyőződése, hogy mindenképpen folytatni kell ezt az egyedülálló kezdeményezést és ezért harcol a további támogatásért.

Magányosan ma már nem lehet, sem építeni, sem jelentős eredményt elérni a kísérletes szakmákban; köszönet illeti a munkatársaimat és hálás vagyok a tanítványaimnak. Számos olyan fiatal voltam és vagyok körülvéve, akik nélkül nem jutottam volna idáig. Sokan segítettek és sokat tanultam tőlük, sőt egyre többet – hangsúlyozta a professor.

Tóth-Szabó Szilvia

Negyven év a pszichiátriai betegségek jobb megismerése érdekében

Nemcsak negyven éves klinikai és 35 éves oktatói, kutatói munkásságának szól ez a díj, hanem közvetlen munkatársainak, valamint magának a pszichiátriának is az elismerése, és újabb bizonyíték arra, hogy a pszichiátriát is lehet tudományosan művelni – mondja dr. Rihmer Zoltán professzor, a Semmelweis Egyetem Klinikai és Kutatási Mentálhigiénés Osztályának tudományos igazgatója arra a kérdésre, mit jelent számára a közelmúltban megkapott Széchenyi-díj.

A pszichiáter, neurológus szakorvos, az MTA doktora, címzetes egyetemi tanár a kedély- és szorongásos betegségek klinikai, valamint biológiai kutatásában végzett, határainkon túl is számon tartott tudományos munkássága, gyógyító, publikációs, oktatói és szakmaszervezői tevékenysége elismeréseként kapta a kitüntetést.

A pszichiátriai betegségek, elsősorban a depresszió, népbetegségnek számítanak Magyarországon, akárcsak Európa többi országában. Az orvosi értelemben vett depresszió gyakorisága Magyarországon minden évben 7-8 százalék, és ez megegyezik a hasonló égvő alatt elhelyezkedő országok adataival. Dr. Rihmer Zoltán kutatásainak egyik fő iránya egy olyan rendszer kialakítása volt, amelynek segítségével nagy valószínűséggel előre jelezhető, hogy egy depressziós betegnél mekkora az öngyilkosság rizikója.

Az öngyilkosságban meghaltak több mint kétharmada nem kezelt depresszióban szenved. Ugyanakkor a depressziós betegek döntő többsége nem lesz öngyilkos, tehát a depresszió és öngyilkosság kapcsolata egy viszonylag szűk csoportra korlátozódik. Minél súlyosabb a depresszió, minél nagyobb a szorongás-szint és a reménytelenség, annál nagyobb az öngyilkosság veszélye, de a pszichoszociális tényezőknek is fontos szerepük van – magyarázza a szakember. A gyermekkori negatív életesemények, így például a fizikai vagy szexuális abúzus, a felnőttkori provokáló életesemények, például akut veszteségek vagy munkanélküliség is szerepet játszanak az öngyilkos magatartás kialakulásában, elsősorban a depressziós betegeknél. Férfiaknál körülbelül háromszor gyakoribb az öngyilkosság, mint nőknél.

Tehát, ha egy férfi depressziós betegről van szó, aki munkanélküli és családi kapcsolata tönkrementek, növekszik az öngyilkosság veszélye, mivel a rizikófaktorok összeadódnak, egymást erősítik – mondja a professzor.

Az elmúlt 25 évben egyébként Magyarországon közel 50 százalékkal csökkent az öngyilkosság, bár az utóbbi 4 évben enyhe emelkedés tapasztalható. Ez a nagy csökkenés részben a pszichiátriai



Fotók: D. Kiss Balázs

beteg jobb kezelésének köszönhető – mutat rá a szakember, hozzátéve, hogy az elmúlt két és fél évtizedben – leszámítva az utóbbi éveket – a szakemberek, a gondozóintézetek és a lelki elsősegély telefonszolgálatok száma is fokozatosan nőtt. A 25 évvel ezelőttihez képest 14-szeresére emelkedett az antidepresszáns szerek forgalma, ami dr. Rihmer Zoltán szerint azt jelzi, hogy ennyivel több beteg került be a pszichiátriai ellátórendszerbe.

A pszichiáter emellett sokat foglalkozott a depressziós betegségek pontosabb diagnózisával, ami a terápia tökéletesítésének az alapja.

A depresszió nem egységes betegség, rendkívül különböző lehet a klinikai megjelenése. Más-más fajta depressziók más-más gyógyszerre, gyógymódra reagálnak. Bizonyos típusú depressziók esetén a kognitív terápia is hatékony, de a legjobb eredményt a gyógyszeres és pszichoterápiás gyógymódok kombinációja adja. Nincs univerzális antidepresszáns, és néha nagyon nehéz megtalálni a megfelelő kezelést, a személyre szabott terápiát. Mint hangsúlyozta, a depresszió elleni szerek egyes betegségcsoportokban kevésbé, más depresszió formákban viszont (és ez a gyakoribb) nagyon jól hatnak. Kimutatták, hogy a bipoláris depresszió egy bizonyos alcsoportjában teljesen más terápiára – például hangulatstabilizáló gyógyszerekre – van szükség. Ezt a kis betegségcsoportot dr. Rihmer Zoltánnak amerikai, olasz és magyar kollégákkal sikerült részletesen körülírni.

Dr. Rihmer Zoltán terveiről azt mondja, még legalább tíz évig szeretne gyógyítással, kutatással és oktatással foglalkozni; az öngyilkosság megelőzésével, a depresszió és az öngyilkosság összefüggéseivel kapcsolatos vizsgálatait szeretné továbbvinni és finomítani. A másik terület, amely most élénken foglalkoztatja, a placebo kérdés, amely nemcsak a pszichiátria, de az egész orvostudomány egyik legnagyobb rejtélye.



Terápiás konszenzusra törekvő gyógyszerterápiás bizottság

A gyógyításban a személyre szabott célzott terápia szerepe hangsúlyosan növekszik, ebben egyetértenek a szakemberek. Az is köztudott, hogy különösen a biológiai gyógyszerek ára jóval magasabb, mint a hagyományos gyógyszeres terápiáké. Ugyanakkor a világon mindenütt a kérdések kérdése az, hogy az ugrásszerűen megnövekedett költségekből mely betegségben mennyit tud fizetni az egészségügyi biztosítás. Az egyetem költségvetésében megállapított teljes gyógyszerkeret a tavalyi év végi teljesüléssel megegyezően 3,15 milliárd forint.



A gyógyszerbizottság tagjai (nem teljes létszámban)

A drága biológiai gyógyszerek felhasználását összhangba kell hozni a társadalom mindenkori anyagi lehetőségeivel, és a várható terápiás és életminőség nyereséggel – mondja előljáróban dr. **Kerpel-Fronius Sándor** professzor, az egyetem Gyógyszerterápiás Bizottságának elnöke. A célzottan alkalmazott biológiai gyógyszerek, célirányosan hatnak, ám nemcsak drágák, de alkalmazásuk és költséghatékonyságuk előfeltétele a szintén költséges diagnosztikai háttér intézményi megléte is. A legújabb kutatási eredmények szerint egy daganatban rendkívül heterogén a tumor sejt populáció, nem olyan homogén, mint azt feltételezték. Így nem valószínű, hogy egyféle, mégoly korszerű, célzottan ható szerrel el lehet véglegesen pusztítani a daganat valamennyi sejtjét, tehát további kihívások előtt állnak az onkológusok és az onkoterápia. A gyógyító szakterületek képviselőiből álló Egyetemi Gyógyszer-



Foto: attekovacs.com

terápiás Bizottság egyik legfontosabb feladata a gyógyszerbeszerzés előkészítése mellett – vázolja dr. **Hankó Balázs** egyetemi docens, a Klinikai Központ főgyógyszerésze –, hogy a mai feszített gazdálkodási környezetben szakmailag megalapozottan és a rendelkezésre álló egyetemi gyógyszerkereten belül a leghatékonyabb terápiás palettát tudják biztosítani.

A bizottság alatt szakmai alapon szerveződő albizottságok a klinikák delegáltjaiból állnak, és mint Kerpel-Fronius professzor mondja, messzemenő konszenzusra törekszenek a gyógyszerfelhasználás irányelveinek megalkotásakor. Az egyetemi klinikák orvosai és nővérei részéről tapasztalt együttműködést köszönve hangsúlyozza a professor: támogatásuk nyitott lehetőséget arra a nagy összegű megtakarításra, amit azzal értek el, hogy ahol rendelkezésre áll egyenértékű, de olcsóbb készítmény, ott egyöntetűen ezt használják, sőt, mint Hankó Balázs mondja, voltak olyan terápiás területek, ahol nemcsak a hatóanyagon belüli, hanem hatóanyagcsoporton belül analógok közül is próbálják a kedvezőbb terápiás költségű gyógy-

szereket előtérbe helyezni. Példaként az alacsony molekulahúlyú heparinokat és bizonyos gyomorsavcsökkentőket említ. A megtakarítás viszont lehetőséget ad egyes drágább készítmények rendelésére.

A gyógyszer technológia utóbbi években tapasztalt látványos fejlődése átalakította egyrészt a szerek hatásmechanizmusát és ebből következően a gyógyszer felhasználást. Mint ahogy dr. **Zelkó Romána** az Egyetemi Gyógyszertár Gyógyszerügyi Szervezési Intézet igazgatója, a Gyógyszerterápiás Bizottság alelnöke mondja: az úgynevezett intelligens készítmények előállításának technológiai hozzáadott értéket képviselnek, ami lehetővé teszi, hogy a hatóanyag térben és időben meghatározott módon szabaduljon fel, vagyis a mellékhatások minimalizálásával ott és akkor hasson, ahol kell.

Gyógyszer gazdaságtani számadatok is alátámasztják, hogy a terápia hatékonyságának megítélésekor nemcsak a gyógyszerköltségeket kell figyelembe venni, hanem például a rövidebb ápolási időt, gyorsabb visszatérést a munkahelyre, illetve az önellátás képességének megtartását, vagy gyors visszanyerését az idős betegek esetében. Az egyes klinikai vizsgálatok is megtakarító hatást jelenthetnek a gyógyszerkereteken, hiszen itt a részt vevő betegek gyógyszerét a vizsgáló cég finanszírozza.

A terápiás bizottság tagjai hosszú egyeztetési folyamat eredményeként határozták meg az egyetemen egyöntetűen felhasználásra kerülő gyógyszerlistát, amit rendszeresen felülvizsgálunk, karbantartanak, egyrészt a tudomány aktuális állásához, másrészt pedig a gyógyszerkutatások eredményeihez igazítva azt.

HOFI-fehérje és immunológia a Semmelweis Kutatói Szalonban

Egy szenvedélyes horgász és a „zene egy kiváló művelője, aki hangszeren játszik és kórusban is énekel”, volt a második alkalommal megrendezett Semmelweis Kutatói Szalon vendége. Mint dr. Sótorny Péter, az est házigazdája fogalmazott: a négy alkalomból álló tudományos szalon-sorozat minden egyes eleme bizonyos szempontból következik egymásból, de mindegyiknek van önálló tartalma, mondanivalója is.

Ez egy négy tételből álló mű, amely tudományos értékeket közöl Önökkel, értékteremtő felüldülést nyújt, s erősíti az alkotóközösség összetartozását – mondta a megnyitón. A két előadót – dr. **Buday Lászlót** és dr. **Prohászka Zoltánt** – bemutatva tért ki a házigazda a kutatók fentebb említett hobbjaira is.

Dr. Buday László (MTA Enzimológiai Intézet) több szalon is kapcsolódik az egyetemhez, részállásban ma is az egyetem oktatója, s kutatócsoportjának fele is itt dolgozik. Sejtek, egerek és emberek című előadásában munkacsoportjának több témáját is felvillantotta. Mint mondta, évek óta vizsgálnak egy cascín nevű idegrendszeri fehérjét, amely kizárólag a neuronsejtekben expresszálódik, s az állványfehérjék közé tartozik. Vizsgálják a Sos kicserélő faktornak nevezett fehérje és az src homológ SH3domének foszforilációját, reményeik szerint ez utóbbival kapcsolatban egy teljesen új fehérje-fehérje interakciós szabályozási mechanizmust sikerült találni.

Az előadás központjában ugyanakkor a kutatócsoport tirozináz szubsztrát (TKS) fehérjével összefüggő vizsgálata állt, mivel kapcsolatban dr. Buday László úgy fogalmazott: ez egy teljesen új terület, amely néhány éve került a figyelem középpontjába. Ezen belül is azzal foglalkoznak, hogy a TKS4 (magyar kutatók által HOFI-nak keresztelt) fehérje hiánya milyen más gének, fehérjék átrendeződéséhez vezethet. Ezzel kapcsolatban fontos egy igen ritka genetikai kórképpel, a Frank-Ter-Haar szindrómával kapcsolatos felismerés. Az egyebek mellett többszörös végtag-deformációval és rövidfejűséggel járó kórképet 1973-ban írták le először, két éve pedig azonosították, hogy a szindróma hátterében az ún. HOFI fehérje hiánya áll. Dr. Buday László munkacsoportja olyan génhiányos egereket vizsgál, amelyekből eltávolították a már említett, magyar tudósok által felfedezett HOFI fehérjét; ennek hatására drámaian csökkent a sejtek mozgási képessége.

Dr. Prohászka Zoltán (Semmelweis Egyetem, III. Sz. Belgyógyászati Klinika) az immunológiai felismerésről tartott előadást, evolúciós szempontból és folyamatában tekintette át az immunrendszert, illetve az arról való vélekedést. Miután sorra vette az immunológia fejlődésének történetét, hangsúlyozta: az úgynevezett Matzinger-féle veszélymodell a legelfogadottabb ma az immunológiában, vagyis az, hogy az immunválasz alapjellegzetessége a veszélyesre való reagálás. Azt a fajta elgondolást pedig, hogy az immun-



dr. Prohászka Zoltán



dr. Buday László

rendszer mintázatot, és azon belül is kitüntetetten a károsodott sajátot és a fertőző veszélyes idegent ismeri fel, 2011-ben megosztott Nobel-díjjal jutalmazták – emlékeztetett.

Dr. Prohászka Zoltán egy saját kutatási munkájára is kitért. Klinikai vizsgálatok központjában az állt, érzékelhető-e, hogy a komplement rendszer és annak felismerő komponensei úgymond a veszélyes sajátot monitorozva végzik fő tevékenységüket. Vizsgálati modellnek a krónikus szívelégtelenséget választották, fő céljuk pedig az volt, hogy vajon milyen mechanizmusok vannak a veleszületett immunitásból, elsősorban a gyulladáscsökkentésből jelen, és mi vezet ezek aktivitásához. Kimutatták, hogy akiknél magasabb a komplement aktiváció, azok hamarabb hunynak el, mint azok, akikben ez alacsonyabb. És, hogy mi okozza a komplement rendszer aktivációját? Dán kollaborációban az is megerősítést nyert, hogy az újabban felismert fibrinogén domén tartalmú lektinek erős összefüggést mutatnak a szívelégtelenség súlyosságával – ismertette az eredményeket dr. Prohászka Zoltán.

A Semmelweis Kutatói Szalon következő rendezvénye május 8-án lesz; dr. **Ferdinándy Péter** (SE Farmakológiai és Farmakoterápiás Intézet) és dr. **Mócsai Attila** (SE Élettani Intézet) tart majd előadást.

DP

TÁMOP-4.2.1.B-09/1/KMR-2010-0001



Nemzeti Fejlesztési Ügynökség
www.ujszechenyiterv.gov.hu
06 40 628 638



A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával valósul meg.

PhD Tudományos Napok: idén először angolul is

A 14. PhD Tudományos Napok újdonsága volt, hogy idén először angol nyelven jelent meg az eladáskivonatokat tartalmazó kiadvány és több doktorjelölt vállalta, hogy angolul tartja meg előadását.



Fotó: D. Kiss Balázs

PHD TUDOMÁNYOS NAPOK DÍJAZOTTJAI

E-I	Mukli Péter – Elméleti orvostudományok DI Kaucsár Tamás – HALLGATÓI – Klinikai orvostudományok DI
E-II	Ács Bence – Klinikai orvostudományok DI Patai Árpád – HALLGATÓI- Klinikai orvostudományok DI
E-III	Sági Bernadett – Klinikai orvostudományok DI Szabó Rita Diána – Klinikai orvostudományok DI Rosero Olivér – Klinikai orvostudományok DI
E-IV	Mártonfalvi Zsolt – Elméleti orvostudományok DI Balázs Bernadett – Elméleti orvostudományok DI Polgár Livia – HALLGATÓI – Elméleti orvostudományok DI
E-V	Mohácsik Petra – MTA-KOKI- Fiatal kutató ösztöndíjas Miklósi Mónika – Mentális egészség tudományok DI
E-VI	Bertha Eszter Anna – HALLGATÓI – Mentális egészség tudományok DI
E-VII	Németh Nóra – Molekuláris orvostudományok DI Szabó Edit – HALLGATÓI- SZTE, Klinikai orvostudományok DI
E-VIII	Varga Attila – Gyógyszertudományok DI Könczöl Árpád – Gyógyszertudományok DI
E-IX	Szegi Péter – HALLGATÓI – Gyógyszertudományok DI Barbai Tamás – Patológiai tudományok DI
P-I	Fiáth Richárd – Szentágothai János Idegtudományi DI
P-II	Monori-Kiss Anna – Elméleti orvostudományok DI
P-III	Cserép Csaba – Szentágothai János Idegtudományi DI
P-IV	Tóth Kinga – Klinikai orvostudományok DI
P-V	Fejszák Nóra – Molekuláris orvostudományok DI Pulay J. Attila – Mentális Egészségtudományok DI
P-VI	Eőry Ajándék – Mentális egészség tudományok DI
P-VII	Papp Ildikó -Hallgatói – Mentális egészség tudományok DI
P-VI	Kiss Katalin – Patológiai tudományok DI
P-VII	Láng Júlia – Gyógyszertudományok DI

Dr. **Tulassay Tivadar**, a Semmelweis Egyetem (SE) rektora a rendezvényen hangsúlyozta: a SE Doktori Iskolája Magyarország egyik legkiválóbb és teljesítményét, hatékonyságát tekintve az egyik legeredményesebb doktori iskola. Erre büszkék lehetnek azok, akik ide járnak és azok is, akik ebben a szellemben működnek a doktori iskolát – fogalmazott.

Úttörő dolognak tartja, hogy az absztraktok angolul szerepelnek a rendezvényről szóló kiadványban. A SE az egyik legkiválóbb magyar egyetem, de a tudomány nyelve ma leginkább az angol – jegyezte meg.

Dr. **Rácz Károly**, a Doktori Tanács elnöke a megnyitón örömét fejezte ki amiatt, hogy évről-évre több az előadás. Kiemelte, hogy nemcsak az előadások kivonatai olvashatók angolul, hanem három előadás szekcióban az előadások is angolul hangzanak el. A kétnapos rendezvényen 148 előadást hallgathattak meg az érdeklődők. Ugyancsak a PhD Tudományos Napok keretében tartottak előadást a 2011-es Hugonnai Vilma Díj kitüntetettjei: dr. **Zelkó Romána** és dr. **Müller Veronika**.

T-Sz. Sz.

TÁMOP-4.2.1.B-09/1/KMR-2010-0001



Nemzeti Fejlesztési Ögnyökség
www.ujszecsenyiterv.gov.hu
06 40 638 638



A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával valósul meg.

A Semmelweis Egyetem Doktori Iskolájának jelentkezési felhívása szervezett doktori képzésre

A Semmelweis Egyetem felvételt hirdet a Doktori Iskolában folytatott nappali – *ösztöndíjas* –, vagy levelező képzés szerinti tanulmányokra a 2012/2013. tanévtől induló képzési időre az **orvostudomány és társadalomtudomány területén akkreditált doktori iskolákba** (elméleti orvostudomány, klinikai orvostudomány; gyógyszer tudomány; egészség tudomány; biológiai tudományok, sporttudomány, szociológiai tudományok).

A doktori képzésre egyetemi végzettséggel rendelkezők, vagy olyan egyetemi hallgatók jelentkezhetnek, akik okleveleiket 2012. december 31-ig megszerzik.

Részletes tájékoztató és csekk a Doktori Titkárságon kapható (1085 Budapest, Üllői út 26. fsz. 9. **Tel.:** 266-2343, 266-7483).
Jelentkezési határidő: 2012. május 25.

A felvételi beszélgetésekre június 11–12. között kerül sor. Felvétel esetén a beiratkozást követően az egyetem és az állami ösztöndíjasok, illetve a költségtérítéssel doktoranduszok között hallgatói jogviszony jön létre. Az ösztöndíjak folyósítása 2012. szeptember 1-jétől 36 hónapon keresztül történik.

Dr. Rácz Károly sk.
egyetemi tanár
a Doktori Tanács elnöke

Dr. Tulassay Tivadar sk.
egyetemi tanár
rektor

Felhívás

Az Amerikai Magyar Orvosszövetség (HMAA) Magyarországi Tagozata 2012. augusztus 18-19-én ismét megszervezi a balatonfüredi multidiszciplináris konferenciát, melyre egyetemi hallgatókat (orvostan-, fogorvos-, gyógyszerész-, testneveléstudományi hallgatókat), rezidenseket, PhD hallgatókat és szakorvosokat egyaránt várunk. A hallgatók megismerhetik a HMAA buffaloi hatodéves cseregyakorlatát. Sport- és kulturális programok, workshopok is színesítik a baráti légkörű kongresszust. Az idei kiemelt témák és vezetőik: női kardiovaszkuláris betegségek megelőzése (Sister to Sister Foundation), az életmód, egészségoktatás, egészséges öregedés, epigenetika (prof. dr. **Falus András**), illetve a neurológiai betegségek és radiológiai képalkotások (dr. **Mechtler László**, az American Society of Neuroimaging következő elnöke) lesznek.

A meghívott vendégek között szerepel többek között prof. dr. **Merkely Béla** (SE Kardiológiai Központ, igazgató), prof. dr. **Kellermayer Miklós** (Semmelweis Egyetem, rektor-helyettes), dr. **Somkúti István** (HMAA elnök, Philadelphia), és a HMAA korábbi elnökei: prof. dr. **Forbath Péter** (Toronto), dr. **Peredy Tamás** (Portland), dr. **Matolcsy Sándor** (Boston). Bármely orvosi témában magyarul, vagy angolul is lehet előadást tartani. A legjobb angol nyelven előadó részt vehet a HMAA 2012-es sarasotai konferenciáján. A legjobb magyar előadásokért szintén díj jár.

Jelentkezés: www.amosz.extra.hu. Határidő: **május 1.**

A SE TDK Tanácsánál pályázni lehet a konferencia részvételi díjának megtérítésére. Határidő: **május 2.**

Habilitációk

Dr. **Kocsis Judit** *A colorectalis daganatok immunogenetikai rizikótényezőinek és prognosztikai tényezőinek vizsgálata* című tudományos kollokviuma **2012. április 23-án 15.30**-kor lesz a SE Kútvolgyi Klinikai Tömb előadótermében.

Dr. **Mócsai Attila** *Jelöltviteli folyamatok autoimmun gyulladásos betegségekben* című tudományos kollokviuma **2012. április 24-én lesz 15:30**-tól a SE Elméleti Orvostudományi Központ Hevesy György előadótermében.

Dr. **Toronyi Éva** *A vesetranszplantáció eredményeit befolyásoló tényezők* című tudományos kollokviuma **2012. március 27-én** volt a SE Transzplantációs és Sebészeti Klinika tantermében.

Dr. **Veres Gábor** *Immunmediált gasztroenterológiai kórképek epidemiológiájának és patomechanizmusának jellemzői* című tudományos kollokviuma **2012. április 11-én** hangzott el a SE I. sz. Gyermekgyógyászati Klinikán.

Félmillió forintos segítség a fogorvostudományi PhD felé vezető úton



Fotó: D. Kiss Balázs

Tizenkét fiatal kutató nyert 500-500 ezer forintos támogatást a Fogorvostudományi Kar idei belső kutatási pályázatán. Ők, és további négy fiatal egy minikonferencián mutathatták be a kutatási témájukat tízperces előadások keretében, amelyeket ötperces megbeszélés követett, a nagy, nemzetközi tudományos konferenciák mintájára. A Fogorvostudományi Kar Oktatási Centrumában tartott minikonferencia segíti a szóbeli gyakorlat, s betekintést kapnak a fiatalok abba, hogy miként kell egy prezentációt bemutatni egy tudományos konferencián.

Az alapvetően a kutatómunka dologi kiadásaira költhető támogatásra PhD-sek és ígéretes jövőbeli PhD-sek pályázhattak. A cél, hogy ösztönözzék a fogorvostudomány területén tevékenykedőket a doktori fokozat megszerzésére, s a minőségi kutatómunka eredményeként impakt faktoros közlemények születhessenek. A pályázatra összesen huszonegyen jelentkeztek.

A fiatal kutatók általában olyan témával foglalkoznak, ami a saját tanterületük a profiljába illik. Ugyanakkor a pályázók által választott témák illeszkednek a nemzetközi trendekhez. Népszerű kutatási területek számított például a fogágy-gyulladás genetikai háttere, vagy éppen a fogaerőzítő kérdése. A képzőképző rendszerek folyamatos fejlődése pedig az olyan klasszikus témáknak is új megközelítési lehetőségeket ad, mint például a gyökérkezelés. Emellett a szöveti regeneráció, biológiai szövetépítés témakörével is több pályázat foglalkozik.

PÁLYÁZATI HÍRLEVÉLBŐL

L'ORÉAL-UNESCO Magyar Ösztöndíj: a Nőkért és a Tudományért felhívása

Pályázók köre: A Magyar Köztársaság területén az állami felsőoktatási intézményekben, ezek kutató intézményeiben, és az MTA kutatóintézetekben dolgozó, magyar állampolgárságú, az alább megjelölt tudományterületek valamelyikén tudományos kutatással foglalkozó **nők** vehetnek részt:

1. **természettudományok, élettudományok**
2. **anyag tudományok**

A 2012. évi pályázat **3 ösztöndíj-támogatást tartalmaz:**

- A) 30 év alatti** (vagy 2012-ben 30. életévüket betöltő), doktori (PhD) képzésben részt vevő kutató, vagy a közelmúltban PhD fokozatban részesített nők pályázhatnak **egy 3500 eurós** ösztöndíjra.
- B) 40 év alatti** (vagy 2012-ben 40. életévüket betöltő), doktori (PhD) képzésben részt vevő kutató, vagy a közelmúltban PhD fokozatban részesített nők pályázhatnak **egy 3500 eurós** ösztöndíjra.
- C) 55 év alatti** (vagy 2012-ben 55. életévüket betöltő), jelentős kutatási részeredményeket elért, illetve kiemelkedő fontosságú eredményeket ígérő kutatásban résztvevő nők nyújthatnak be pályázatot **egy 4000 eurós** ösztöndíj elnyerésére.

A postára adás határideje: 2012. május 20.

A pályázatok elbírálási határideje: 2012. július 30.

Bővebb információ: <http://semmelweis-egyetem.hu/hirek/2012/03/20/1%E2%80%9999oreal-unesco-magyar-osztondij-a-nokert-es-a-tudomanyert/>

További információ: dr. **Pörzse Gábor** igazgató
Semmelweis Pályázati és Innovációs Központ Kft.
1094 Budapest, Ferenc tér 15. **Tel.:** 459-1500/53 820
Fax: 459-1589 **E-mail:** innov@palyazat-sote.hu
Web: www.palyazat-sote.hu

A prioritás első tíz pontja

Merkely Béla munkássága széles körben ismert, de önmagáról ritkán beszél. Pedig a mindent szívvel-lélekkel végző, számos posztot betöltő, betegei számára éjjel-nappal elérhető professzor személyiségében rejlik a titok. A csapat, a gyógyítás, a kardiológia lendületének sikere.



Dr. Merkely Béla

A nagyapám volt orvos, és **Fodor József** (1843-1901) volt rokonunk, nagyapám mamájának a nagybátyja – meséli kérdésemre. Gyermekai: Gergő és Petra is erre a pályára készülnek a Semmelweis Egyetemen. Dédnagybátyja a pesti orvosegyetem első közegészségtan professzora, az első orvosi Nobel-díj várományosa volt. Orvosi, közegészségügyi, epidemiológiai és egészségügyi pedagógiai munkássága kapcsán méltán nevezik a magyar népesség egészség apostolának. Úgy tartotta: az egészségvédelem nemcsak orvosi, de pedagógiai feladat is, ha többet nevelünk, kevesebbet kell gyógyítanunk.

Miért éppen kardiológus? Van-e olyan pont, ahová ezt vissza lehet vezetni? Azt hiszem, hogy ez egy saját szakmai fejlődés következménye – gondolkodik el Merkely Béla. Az egyetemen sok minden érdekelt. Szerettem az élettant, a kórétant, kórbonctant, ezen belül is a kardiovaszkuláris betegségek érdekelték. TDK-ztam és demonstrátorkodtam a Kórétantanon, ami nagyon sok kardiológiai témát érintett, utána pedig belgyógyászat – kardiológiából a III-as Belklinikán **Tenczer** professzornál, de ide is jártam erre a klinikára. **Solti Ferenc** professzor mellett tanultam, írtam a pacemakerből pályamunkát és szakdolgozatot. Az egyetemnek volt egy most is meglévő együttműködése a Heidelbergi Egyetemen, két pályázó nyerhette el az ösztöndíjat – és a tanulmányi eredményeimnek köszönhetően az egyik én voltam. Ott a kardiológiára kerültem, s már lehetett látni, hogy az milyen hihetetlen fejlődés előtt áll. Az invazív kardiológia a szívkatéterezéstől a szívritmuszavarok kezeléséig feltárult előttem, bele tudtam kapcsolódni. Egy év után hazajöttem, és megkerestem az akkori dékánt, **Fonyó Attila** professzort, hogy tud-e belgyógyász-kardio-

lógusi állást adni az egyetemen. Ő egy hónap múlva felhívott, hogy egy központi gyakornoki állást ajánl nekem. Abban az időben nehéz volt álláshoz jutni az egyetemen, nem úgy mint most, amikor a legtehetségesebb fiatalok külföldön keresnek munkát. Amikor ide jöttem a „Városmajorba”, **Szabó Zoltán** professzor, az akkori igazgató vezetésével ez az egész klinikai tömb egy Ér- és Szívsebészeti Klinika volt, de volt egy kis kardiológiai profilja is. Még egy évet töltöttem később Heidelbergben, mind a tudományban és az oktatásban, később mélyebben a klinikumban elmerülve. Végül is ide vezetett ez a pályafutás mestereimnek is köszönhetően. Szabó Zoltán és **Juhász-Nagy Sándor** professzor, aki a Kísérleti Laborban mindenkit tárt karokkal szeretettel várt és támogatott, hála nekik és annak, hogy nagyon kitartóak voltunk – egy kis tudományos

diákkörös csapat is szorosan, munkámat segítve hozzám kapcsolódott. Elektrofiziológusként kezdtem a szakmát, szívritmuszavarokkal foglalkoztam. Ebben az ágba sok mindent sikerült itthon elterjeszteni úgy, hogy lényeges terápiás eljárás lett az egész országban, s ehhez megteremteti a feltételeket.

2001-ben lett itt egy olyan gondolat **Nemes Attila** professzor fejében, hogy kellene a kardiológiának is egy helyet teremteni. 2002-ben kezdődött az építkezés, 2003. január 1-jén meg is nyitottuk, s azóta hivatalosan ebben az épületben komoly kardiológiai tevékenység folyik. Így, hogy már megvolt a lába a dolognak, gyorsan az ország legnagyobb kardiológiai központja lett. Nem a méreteit tekintve, hanem a kezelt betegek, az értékes beavatkozások száma alapján. Fontos momentum, hiszen az egyetemen addig nem volt kardiológiai klinika. Közben átmentem a stáción: belgyógyász szakorvos, kardiológus szakorvos szakvizsga, PhD, habilitáció.

A nagydoktori megvédése után 2007-ben megpályáztam és elnyertem a Kardiológiai Tanszék igazgatói állását, így ebben az évben a tanszék idekerült a klinikára, s létrejött a Kardiológiai Központ. Aztán elvégeztem az Egészségügyi Menedzserképzőt, mert azt gondoltam megtanulom ezt a nyelvezetet. Fontos, mert egy klinika sorsa egyéneken múlik. De csapat is kell hozzá. Ha az ember egy jó klinikát akar csinálni, legyen egy jó csapat.

Mindig tudom, hogy mit miért csinálunk, és vannak prioritások. Annyi feladat van, hogy nem lehet mindig mindent elvégezni, de mindig a prioritási sor első tíz pontját megcsinálom – annyit meg bírok. A csapat ezért fontos. Ezért keletkezett azokból a kollégákból, akikkel ezt az egészet létrehoztuk. Az első számú prioritás

mindig a beteget illeti, mert amikor ide kerül, kiszolgáltatott élethelyzetben van, és az odafordulás nagyon sokat számít. 2003 óta, amióta ez a klinika itt felépült, nem volt olyan, hogy a telefonom ki lett volna kapcsolva az éterből!

Elég sok funkciót betöltök. A klinika felépítése, fejlesztése, európai szintre hozása talán a legérdekesebb feladat, de szeretem a TDK Tanács elnöki munkát, ahol tudok valamit tenni azért, hogy a hallgatók megtalálják azt az utat, ahol azután tudományosan értékes életet élhetnek.

A Magyar Kardiológus Társaság elnöki posztja is fontos hivatás, a magyar kardiológia nagyot lépett előre az elmúlt néhány évben. Azt gondolom, hogy a szakma – és minden orvosi szakma ilyen – egyik része a pénz, a pénzügyi háttér. A másik fontos szempont a hozzáértő szakember, a hozzáértő orvos képzése és itthon tartása, ami nagyon nehéz. Még egy ilyen szép európai szintű kardiológiai központból is évente egynéhány ember elmegy külföldre, és van olyan, aki valószínűleg soha nem jön vissza. A szakmapolitikán belül figyelemmel kísérem ezt a folyamatot, és igyekszünk tenni az elvándorlás ellen.

Van egy sportkardiológiai projektünk, ami nagyon jól megy, és Hangody Lacival (**Hangody László**, az ortopédia és a traumatológia professzora) a FIFA-nak lettünk a Center of Excellence-e (húszonkét ilyen centrum van). Az e projekten belül folyó kutatások kapcsolódnak a hirtelen szívhalál okainak felderítéséhez, s a szívizom fiziológiás átépüléséhez, ami a sport hatására történik. Egy sportolókkal foglalkozó professzornak többet kell törődni önmagával is. Három éve vízilabdázom, és egy éve létrehoztunk egy Semmelweis egyetemi vízilabda csapatot, ami fontos és nagy dolog számomra.

Bár az ajánlás azt mondja, hogy minden nap kell mozogni, napi



Medika lányával, Petrával

edzésekre nincs időm, de heti két edzés és a vasárnapi tétmérkőzés belefér. Fontos a rendszeres sport, mert 45 évesen fiatal professzornak számítok, de szeretném a terminusomat egészségben letölteni.

Urbán Beatrice

Szív-CT Akadémia először Közép-Európában

Március végén a Semmelweis Egyetem Kardiológiai Központ adott otthont a Philips Szív-CT Akadémiának. Az akadémiát most rendezték meg először Közép-Kelet Európában. Svájc-ból, Csehországból, Szlovéniából és Magyarországról érkeztek a résztvevők, akik az egyik legmodernebb kardiológiai képalkotó módszer alapjaival ismerkedhettek meg a négy napos kurzuson.

A Kardiológiai Központban másfél éve működő 256-szeletes CT-vel mind ezidáig több mint kétezer szív vizsgálatot végeztek. A szív-CT munkacsoport vezetője dr. **Maurovich-Horvat Pál** a Harvard Egyetemen szerzett jártasságot a nem invazív kardiológiai képalkotásban, irányítása mellett a szív-CT a klinikai kardiológiai gyakorlat rutin diagnosztikus eszközévé vált.

A tanfolyam elméleti és gyakorlati részekből épült fel. A résztvevők előadásokat hallhattak a szív-CT vizsgálat technikai hátteréről, a vizsgálatok elkészítésének és leletezésének alapjairól, a plak képalkotás legújabb eredményeiről, valamint a sugárdózis csökkentésének lehetőségeiről. A gyakorlati rész keretein belül 50 szív-CT felvétel interaktív leletezése történt dr. Maurovich-Horvat Pál vezetésével.

A budapesti tanfolyam különlegessége volt a *Scan with the expert* szekció, mely során a résztvevők 5 szív-CT vizsgálatot végeztek el a Kardiológiai Központ szakembereivel, így elsajátíthaták többek között a beteg előkészítésének, a sugárcsökkentésnek, a rekonstrukciós algoritmusok alkalmazásának gyakorlatát.

A program zárásaként került sor a *CT guided PCI* című előadásra, amely során – nemzetközi szinten egyedülálló módon – a kurzus alatt indikált invazív coronaria angiographiákra élő közvetítés keretében került sor. A két beteg coronaria-intervencióját dr. **Merkely Béla** végezte.

A négy napos, intenzív kurzus teljesítése a nemzetközi szív-CT diploma megszerzésének első lépcsőfoka. A résztvevők és a Philips szakemberei a képzés után egyetértettek abban, hogy a Szív-CT akadémiát nemzetközi viszonylatban is magas színvonalon rendezte meg a Kardiológiai Központ, így az méltán szolgált rá a *Philips Oktató Központ* címre.



NATO katonák képzését támogatja a Semmelweis Egyetem



Fotó: D. Kiss Balázs

Kis csoportokban, szimulációs gyakorlatokon tanulják a NATO katonák a NATO KEKK-ben a Semmelweis Egyetem oktatóinak támogatásával, hogyan oktassák társaikat sürgősségi ellátásra – például a harctéren.

Az Aneszteziológiai és Intenzív Terápiás Klinika közreműködésével összfel együttműködési szerződést kötött a **NATO Katona-egészségügyi Kiválósági Központ (NATO KEKK)** és a **Semmelweis Egyetem**. Azóta 23 NATO-katona vett részt a közösen fejlesztett és megrendezett képzésen, a napokban pedig SUN (Semmelwe-

is University + NATO) néven a két intézmény közös szimpóziumot rendezett aneszteziológiai, intenzív terápiás, sürgősségi és katonarvostani témákban.

A tanfolyamok közül kiemelendők a szimulációs technikát alkalmazó tanfolyamok. Az egyik legutóbbi közös tanfolyam, a NATO KEKK által szervezett *First Responder Trainer Training (FRTT)* fő témája a helyszínre érkező első ellátókat képző oktatók képzése volt. A képzés fontosságát jelzi, hogy a NATO folyamatosan feldolgozott afganisztáni tapasztalatai azt bizonyítják, hogy az ún. emelt szintű elsősegély 10 percen belüli biztosítása szignifikánsan javítja a sérültek túlélési arányát. Ezen tapasztalatok vezettek a megfelelő NATO doktrína megváltoztatásához és egy új típusú FRTT képzés fejlesztéséhez.

Ezen a tanfolyamon a hallgatók kis csoportokban gyakorolhatták, milyen egyszerű technikákkal oktathatnak később különböző készségeket, átélhették, milyen érzés hallgatóként, majd oktatóként részt venni szimulációs gyakorlaton, megismerkedhettek az ún. magas hűségű (*High Fidelity*) szimulátorokkal, azok technikai működési alapelveivel. A képzésen külön hangsúlyt kapott a kritikus helyzetek pszichológiai vonatkozása, a katonák helyzetgyakorlatokon vehettek részt.

Ezen tanfolyam és a héten zajló, harctéri sérülések sürgősségi ellátását oktató *Emergency Management of Battlefield Injuries* tanfolyam nemzetközi előadói és hallgatói révén a két intézmény a SUN Szimpóziumon folytatta együttműködését.

SzZs

Értékes szakmai hagyományok a szemészetben, amelyeket ápolni kell



Fotó: Széles Éva

A Magyar Műlencseimplantációs és Refraktív Sebészeti Társaság (SHIOL) XXIII. kongresszusát március 29–31. között tartotta a Budapesti Kongresszusi Központban. A kongresszus elnöke dr. **Nagy Zoltán Zsolt** egyetemi tanár volt.

A nyitó napon a Mária utcai Szemészeti Klinika műtőiből élőben közvetítettek műtéteket, különleges online technikával, az interneten biztosított nagy-sebességű külön vonalon keresztül.

Dr. Nagy Zoltán Zsolt azt mondta, hogy féltek egy kicsit az új technológiától – hiszen eddig minden alkalommal műholdas technikával folytak ezek a közvetítések –, de a résztvevők kiváló minőségű képet láttak a négyszáz fős nagyelődóban, vagyis aki az utolsó sorban ült, éppen olyan jól láthatta a műtétek részleteit, mint aki elől kapott helyet. A háromórás közvetítés során nyolc hályogsebészeti műtétet mutattak be az ország vezető szemész főorvosai, a többi közt a legújabb műlencséket, mellyel a szem magasabb rendű fénytörési hibái is kezelhetőek, és akár a 18 éves kori látás minőségét kaphatják vissza a páciensek.

Dr. Nagy Zoltán Zsolt a femtolézer készülékkel mutatott be műtétet a résztvevőknek először az országban.

A pénteki plenáris ülés előadói közt volt prof. **Richard Abbott**, az Amerikai Szemorvostársaság elnöke – a SHIOL tiszteletbeli tagja lett –, valamint **Michael Knorz** professzor, Németország vezető szemsebésze, aki külföldi előadóként a SHIOL Emlékérem kitüntetésben részesült. A kongresszuson vehette át a SHIOL Emlékérmét dr. **Hatvani István** professzor.

A kongresszus során az előadók rendkívüli aktivitást mutattak, több mint 70 szabad előadás hangzott el, 6 szimpózium került megrendezésre (átlagosan 4-6 további előadás), 4 tudományos kurzus (további 4-8 előadás) gazdagította a résztvevők ismeretét. A SHIOL rendezvényen 13 magyar és nemzetközi cég képviseltette magát.

Fogeredetű őssejtekkel a gerincsérülések gyógyításáért

A fogpulpában, vagyis a fogbélben található őssejtek biztonságosabbak és hatékonyabban alkalmazhatók idegsejtek pótlására, mint a máshonnan nyert őssejtek. A jelenleg folyó – „in vivo” – kísérletek pedig azt mutatják, alkalmasak lehetnek például gerincsérülések gyógyítására is – számolt be a kutatóegyetemi TÁMOP pályázat keretében folyó vizsgálatok eddigi eredményeiről dr. Varga Gábor, a SE Fogorvostudományi Kar Orálbiológiai Tanszékének vezetője.

A pulpában találhatóak olyan sejtek, amelyek különböző irányba differenciálthatóak, vagyis kémcsőben különböző típusú szövetek hozhatóak létre belőlük: lehetnek fogat építő sejtek, vagy idegsejtek. A dr. Varga Gábor vezette Molekuláris Orális Biológiai Kutatócsoport először arra volt kíváncsi, hogy a fogbélből kinyert, idegi irányba elődifferenciáltotott sejtek képesek-e az élő szervezetben megmaradni. A kutatók sérült agykéreggel rendelkező patkányok esetében bizonyították, hogy ezek a sejtek – az agyba juttatva – képesek integrálódni és megőrzik idegsejt-tulajdonságaikat. Ezt követően kezdték azt vizsgálni, hogy miként alkalmazhatók ezek a sejtek a gerincvelő sérülése esetén. A gyógyulás sokkal inkább kézzelfogható és követhető az ilyen sérüléseknél, s a későbbi emberi felhasználás is realisabb ezen a területen – hangsúlyozta dr. Varga Gábor. Hozzátette: hasonló vizsgálatok az Egyesült Államokban már a humán kipróbálás fázisában vannak, ám ezekben embrionális jellegű őssejteket alkalmaznak. Ahhoz, hogy miért lehetnek hatékonyabbak a fogeredetű őssejtek, érdemes megvizsgálni, hogy mi történik a gerincvelő sérülése esetén.



Fotók: D. Kiss Balázs



Amikor elvágódnak az idegek, nemcsak arról van szó, hogy ezek nem tudnak úgy összenőni, mint például a csontunk. A szétszakadás helyén jelentős gyulladás is kialakul, amire a szervezet erős immunreakcióval válaszol, ez pedig végeredményben masszív

szövetpusztuláshoz vezet. Ebben a helyzetben egyrészt a gyulladós folyamat lecsitítására, az immunválasz gátlására, másrészt az elvesztett idegelemek pótlására van szükség. A fogeredetű őssejtek egyszerre rendelkeznek mindkét képességgel, vagyis immunszuppresszív (immunválaszt gátló) hatásuk is van, és nagy a kapacitásuk arra, hogy idegsejteket hozzanak létre – magyarázta dr. Varga Gábor. Ez utóbbinak az áll a hátterében, hogy a fog pulpáját az ún. ideglemezből kivándorolt sejtek hozzák létre; ezek eredetileg idegsejt előalakok voltak, így könnyebben is lehet belőlük idegsejtet létrehozni, mint más szövetekből.

A fogeredetű őssejtek hatásait egyelőre még csak gerincsérült patkányok segítségével, állatkísérletekben vizsgálja a kutatócsoport, az Anatómiai, Szövet- és Fejlődéstani Intézetrel és az MTA Kísérleti Orvostudományi Intézetével közösen. Dr. Varga Gábor azonban úgy látja, akár már öt éven belül elkezdődhetnek a szűk körű humán vizsgálatok.

A fogeredetű őssejtek másik felhasználási iránya a szájsebészek munkáját segítheti. A kutatók azt is vizsgálják, hogy miként lehet a csont és az implantátum közötti kapcsolatot javítani, hogyan lehet csontot építeni ezeknek az őssejteknek a segítségével.

Dobozi Pálma

TÁMOP-4.2.1.B-09/1/KMR-2010-0001



SZÉCHENYI TERV



Nemzeti Fejlesztési Ügynökség
www.ujszechenyiterv.gov.hu
04 40 638 638

MAGYARORSZAG MEGÚJUL



A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával valósul meg.

Egész életem a mellékvese jegyében telt el

Gláz Edit professzor diagnosztizálta az első hazai Conn-szindrómás beteget szinte a hormon felfedezését követően, elsőként dolgozta ki több mellékvese-szteroid specifikus kromatográfias meghatározás módszertanát. Az ő neve fémjelzi az Aldosterone című könyvet, mellyel nemzetközi elismerést szerzett a hazai klinikai endokrinológiának. Többek mellett Gláz Edit máig töretlen tudományos érdeklődése nyomán vált nemzetközi hírű tudományos kutatási és gyógyítási gyakorlattá hazánkban az endokrinológia.



Fotó: D. Kis-Balázs

Az aldosterone iránt fiatal orvosként támadt fel az érdeklődésem – meséli a professzor – Elsőként leírt esetében, melyet **Jerome Conn** közölt 1955-ben, a betegséget féloldali aldosterontermelő mellékvesekéreg adenoma okozta, ekkor még a világon csak két-három esetről tudtak. Miután nem volt ismeretes a magasvérnyomás eredete, ez egy új lehetőséget nyitott a fenti aetiologiájú hypertonia megbetegedések kezelésére. Az első Conn-beteget '56-ban észleltem – amikor még a III. Belklinikán dolgoztam. Egy 15 éves kislányt hoztak be extrém hypertoniával, phaeochromocytomára gondolva. Az apja orvos volt, az anyja az én középiskolai osztályfőnököm. A súlyos hypokalaemia alapján Conn-szindrómára gondoltam, feltételezésemet – érthető módon – nem hitték el, mert ez a betegség ekkor még nem volt közismert. Ebben az időben nem léteztek direkt hormon-meghatározások, amivel a Conn-betegség tényét bizonyítani lehetett! A beteg vizelet extractumát kellett mellékvese eltávolított patkányoknak beadni, és a patkány-vizelet Na/K arányának változása utalt a beteg hypermineralocorticizmusára. Gyógyszeres kezelése még nem volt, de azért megfelelően lehetett volna műtéttel kezelni. A szülők nem hittek nekem, és a gyermeket hazavitték. Egy év múlva a főnököm, **Gömöri** tanár úr, aki a II Belklinikán felügyelő tanár volt, a korábban nálunk feküdt kislányt ismerte fel ott, akit agyvérzéssel hoztak be, teljes bénulással. Akkorra már relatíve fejlettebb módszereink voltak az aldosteron meghatározására, és a korábbi diagnózisunkat megerősítve '59-ben végül rábeszéltem a szülőket, hogy vigyék ki Svédországba és operáltassák meg lányukat. Kint igazolták a diagnózisom. A műtét után a gyermek teljesen regenerálódott, mely akkor egyenlő volt a csodával. Ma már nagymama, és néha bejön hozzám. Azóta több száz ilyen betegünk volt, s elsősorban azon dolgoztam, hogy olyan hormonvizsgálatokat tudjunk elvégezni, melyekkel megbízhatóan lehet az erre vonatkozó diagnózist felállítani. 1956-ban kijutottam Bazelbe. A CIBA gyár vegyészei, akik az aldosteron felfedezésében részt vettek, egyhetes módszertani tanfolyamot tartottak arról, hogyan lehet az aldosteront a betegek vizeletéből kimutatni. A tanfolyam segített abban, hogy a

hormon-meghatározás akkori formáját meg tudtam itthon valósítani. Évtizedeken át nagy segítséget jelentett klinikai és kutatói munkámban a Kari Könyvtár kitűnő felkészültsége a nemzetközi szakirodalom rendszeres prezentálásával!

Hosszú éveken át azzal foglalkoztam, hogyan lehet olyan speciális hormonvizsgálatokat beállítani, amivel igazolni lehet a különböző kóros steroid hormonok termelődésével járó magasvérnyomás betegséget. Megszerveztem az endokrin rendelést, mert a mellékvesekéreg hormonok közül egyéb corticosteroidok is szerepet játszottak az endocrin kórképek előidézésében. Tulajdonképpen egész életem a mellékvese jegyében telt, és arra törekedtem, hogyan lehet modern, egyre specifikusabb, hormon-meghatározásokkal a corticosteroidok okozta kórképeket diagnosztizálni és kezelni! Kutatásaim klinikai vonatkozásúak voltak, azaz elsősorban a corticosteroidok elválasztásának regulációjával foglalkoztak, különös tekintettel a klinikum terápiás vonatkozásaira.

1959-ben jöttünk át a II. Belklinikára, **Gömöri Pál** professzor volt az igazgató, ő minden szempontból támogatott, zseniális ember volt. '60-tól folyamatosan a nemzetközi endokrin kongresszuson részt vettem, és felismerve a legújabb eredményeket, igyekeztem itthon a számunkra lényeges újításokat megvalósítani. Szerkesztettem klinikai endokrin könyvet, mely az endokrinológusok továbbképzését szolgálta számos továbbképző előadásunk mellett. A primer és sekunder hypertoniák mellett a hypophysis daganatok képezték érdeklődésem fő irányát.

Ma főleg a klinikummal foglalkozom. A mellékvese carcinoma kezelése érdekel kiemelten többek között, elsősorban a terápiája. Nem megoldott, és tartok tőle, hogy már nem is én fogom megoldani, de sok tehetséges fiatal van a klinikánkon, akik e téma molekuláris genetikai részét kutatják. Vannak újabb biológiai hatóanyagú gyógyszerek, melyek 3-4 hónappal hosszabbítják meg az életet, de a daganatos progressziót sajnos nem tudják visszafordítani. **Rácz Károly** professzor, a klinika igazgatója foglalkozik döntően molekuláris biológiai kutatásokkal. Nemzetközi viszonylatban is kiemelkedő molekuláris-genetikai labort alapított, munkássága révén igazolták számos öröklődő endokrin megbetegedés gén-defektusát, de ennek kezelése még távol van. A mellékvesekéreg-carcinoma vonatkozásában a kutatások bár jelentős részeredményekkel rendelkeznek, ezen igen komplex probléma még számos további többértékes vizsgálatokat igényel.

Urbán Beatrice

Prof. **Gláz Edit** 1926. szeptember 8-án Budapesten született. Diplomáját 1950-ben vette át a Budapesti Eötvös Loránd Tudomány Egyetemen. A SOTE III. Sz., majd II. Belklinikáján dolgozott. Belgyógyász szakvizsgáját 1954-ben, az endokrinológusit 1980-ban szerezte, a hypertoniológusit 1998-ban kapta. Egyetemi adjunktus 1964-1976-ig, egyetemi docens 1976-1983-ig, egyetemi tanár 1983-1996-ig, professor emerita, szaknácásadó 1996-tól.

Publikációinak impact faktora 102.033, idézettsége 628. 1971-ben megjelent, angol nyelven írt Aldosterone című monográfiája beírta nevét a tudományos történelembe. Munkásságának eredménye a II. Belklinika Endokrin részlegének kialakítása, az experimentális és klinikai endokrin laboratórium, az endokrin járóbeteg-rendelés és fekvőbeteg részleg fejlesztése, 1996-ig az endokrin munkacsoport vezetése.

Két szakmaterület, harminckét szakember

Harminckét felnőtt aneszteziológiai és intenzív szakápoló vehette át oklevelét a Semmelweis Egyetemen. 2010 májusában először indult két szakmaterületet képviselő, másfél éves, összetett képzés az Ápolásvezetési és Szakdolgozói Oktatási Igazgatóság szervezésében, az Aneszteziológiai és Intenzív Terápiás Klinika szakmai háttérével.

Gál János, a klinika igazgatója az oklevélatadó ünnepségen kiemelte: Az, hogy a betegek megkapják a megfelelő ellátást és ilyen körülmények között tudnak gyógyulni, nagyrészt a szakápolóknak köszönhető, akik minden helyzetben ott állnak a beteg és az orvos mellett. A magyar egészségügyben évek óta probléma a nővérhiány, a tanuló, továbbtanuló nővéreket egyre nehezebb az oktatás idejére helyettesíteni, ezért is fontos a kórházak, és a klinikák áldozatvállalása, akik támogatják munkatársaik képzését.

A felnőtt aneszteziológiai és intenzív szakápoló első helyen szerepel a hiányszakmák között, így a biztonságos, magas színvonalú betegellátás szempontjából kiemelten fontos ez a képzés – fűzte hozzá **Kormos Ágnes** ápolási igazgató. A most végzetek közül huszonegyen az egyetem klinikáin dolgoznak, család, másodállás mellett ültek be az iskolapadba.

A csapat az első vizsgákon nagyon izgult, de a végére mindenki belelendült a tanulásba, nagyon jó osztályközösség alakult ki – emlékszik **Mezőcsáti Melinda**, az Aneszteziológiai és Intenzív Terápiás Klinika főnővére, aki – a diákok szerint – anyjuk helyett anyjuk volt az elmúlt időszakban. Sokan teljesen új területet tanultak meg, amihez bizony erős akarat, kitartás kellett.

A május 3-án induló felnőtt és a gyermek aneszteziológiai és intenzív szakápoló képzéseken a jelenlegihez hasonlóan 18 hónap alatt két szakmát tanulhatnak a résztvevők. A Semmelweis Egyetem a képzéseket központi keretből biztosítja a szakdolgozóknak, emellett az Ápolásvezetési és Szakdolgozó Oktatási Igazgatóság évek óta minden lehetőséget megragad, hogy a képzések megvalósulását pályázati forrásból is segítse. Ezeknek a támogatásoknak köszönhetően a képzések a klinikák szakdolgozói számára, Tanulmányi Szerződés megkötése mellett, ingyenesek.

SzZs

Prokschné Nagy Krisztina

Az I. Sz. Szülészeti és Nőgyógyászati Klinikán dolgoztam aneszteziológiai területen, amikor jelentkeztem a képzésre. Az ember munka közben megismeri a gyakorlati fogásokat, de az iskola az elméleti tudást is mélyen belevési a fejébe. A klinikán maximálisan támogattak mind a vezetők, mind a kollégák, tudták, megértették, milyen a munka és egy hat éves kisfiú mellett iskolába járni. Szerettem a klinikát, a társaságot, jó kis csapat – közös érdekünk, hogy jól képzettek legyünk.



Pótáné Bódi Marianna

1984 óta foglalkozom akut betegellátással, most az Ortopédiai Klinika posztoperatív őrzőjében vagyok vezető ápoló. Nagyon régi vágyam volt, hogy elvégezhessen az intenzív szakápolói képzést, de így, az aneszteziológiával együtt főnyeremény volt, két szakmát kaptam. Az elméleti előadások külön-



Fotók: D. Kiss Balázs

sen tetszettek. A tanultakat a klinikán a kollégáknak is átadom, legyen szó akár a monitorozásról, vagy a társbetegségek figyeléséről – és érezhető, hogy így a csapatmunka is jobban megy.

Bogdán Attila

Nem volt intenzív végzettségem, csak ápolói, így a képzésen nagyon sok újdonságot tanultam. Szakmai tapasztalatra tettem szert, megértettem a mindennapi munkám során is fontos összefüggéseket. A Semmelweis Egyetem Pulmonológiai Klinikán a klinikavezető- és osztályos főnővér is teljes mértékben támogatott, megbecsülik, ha az ember tanul. Az intenzív osztályon dolgozom, de az aneszteziológia is nagyon megtetszett, különleges szakma.



Kiss Éva

Nagyon érdekelt az elméleti háttére annak a munkának, amit a Transzplantációs és Sebészeti Klinikán végzek, ezért jelentkeztem a képzésre. Már érzem az elmúlt másfél év hasznát, bár három gyermek és a munka mellett sokszor nehéz volt a tanulás. Jobban átlátom, amit csinálok, tudom a következményeit, pontosabban tudok dolgozni. Amikor idejöttem, azt gondoltam, az anesztézia nem érdekel – aztán a klinikán szabadidőmben lehetőségem volt tanulni – és rájöttem, hogy igenis, nagyon izgalmas terület. Ha lehetőségem lesz rá, a gyermek intenzív szakápoló képzést is elvégzem majd.



Új Guinness Rekord: közös fogtisztítás az Orczy-kertben

Mintegy négyszázan állítottak be új Guinness Rekordot az Orczy Kertben április 12-én azzal, hogy egy helyen, egy időben, egyszerre használtak interdentális, azaz fogköztisztító fogkefét. A Fogorvostudományi Kar ezzel a szájjápolás alternatíváinak megismerésére, a szájhigiéné fontosságára hívta fel a figyelmet. A résztvevőket egy beléptető kapun át vezették a rekordkíséret helyszínére, és a fogak egymás felé eső felszínét tisztító interdentális fogkefét egy percen keresztül kellett folyamatosan használniuk. Mindezt közjegyző és stewardok felügyelték, hogy a rekord bizonyosan érvényes legyen.



Fotók: attekovacs.com



2012 a Prevenció Éve a Semmelweis Egyetemen. Magyarországon népbetegségnek számít a fogszuvasodás és a fogínygyulladás, mely a lakosság közel 100 százalékát érinti. Egy 16 éves magyar fiatalnak háromszor annyi rossz foga van, mint az EU valamely másik tagállamában élő kortársának. Az emberek többsége csak akkor megy fogorvoshoz, ha muszáj, sokan több, mint egy évig használják ugyanazt a fogkefét, kevesen ismerik a kiegészítő eszközöket.

A helyes fogmosás mellett a professzionális szájhigiéné kiegészítője az interdentális fogkefe. A speciális fogkefe feje kicsi, segítségével közvetlenül tisztíthatók a hagyományos fogkefével nem hozzáférhető részek is. A gyógyszerertárban, többféle formában és méretben beszerezhető spirálkefék szerkezetüket tekintve az üvegtisztító kefékhez hasonlítanak, és ahhoz hasonló módon tisztítanak. A kefék közepén futó drótszálat 2-5 mm-es sörték veszik körül. Különösen

azoknak ajánlott a használata, akik például szorosan illeszkedő fogaik miatt hajlamosak a fogak érintkező felületeinél kialakuló fogszuvasodásra, valamint javasolt fogpótlások, hidak, koronák, implantátumok és fogszabályozók esetén.

A fogak és a fogíny közötti rés kb. 2-3 milliméter mély és csak 1 milliméter széles, így könnyen elképzelhető, hogy egy ilyen kis helyre a fogkefe feje nem tud elérni. Az interdentális fogkefét – a hagyományoshoz hasonlóan – egyszerűen kézbe kell venni és oda-vissza mozgatni a fogközökben, így jóval könnyebb használni, mint a fogselymet.

Mivel a fogközök mérete különböző, ha valaki megpróbálja beleerőltetni a résekbe a fogkefe fejét, a fogzománc kopását is okozhatja. Ezért egyes, több darabos szettekhez speciális fogközmérő stiftet is mellékelnek. A fogpíszkálóhoz hasonló, sávonként más színű eszköz színkód alapján mutatja a fogköz méretét, így meghatározható, melyik kefe melyik fogközhez használható.

A Semmelweis Egyetem Fogorvostudományi Kar diákjai és oktatói az egészségnapon fogászati és szájhigiéné tanácsadást is tartottak, de a programok között szerepelt több más, a prevenciót a fókuszba helyező vizsgálat, tanácsadás is.

SzZs



Negyedéves hallgatóként a Hallgatói Önkormányzat tagja vagyok – meséli **Juhász Kornélia** (SE FOK). Amikor egy éve elkezdtek tervezni az idei kari napokat, különlegessé szerettük volna tenni a rendezvényt. Amikor feldobtam a Guinness Rekord ötletét, a többiek először kételkedve fogadták, hiszen hasonlóan még nem vettünk részt, de végül mindenki teljes erőbedobással vetette bele magát a szervezésbe. Iskolákat, egyetemeket kerestünk meg, eszköztámogatót is találtunk. Fogorvosként a jövőben fontos feladatunk lesz, hogy a megelőzésre, a szájhigiénére felhívjam a páciensek figyelmét, az egyetemen a preventív fogászat tantárgy keretében foglalkozunk a témával. Nagyon fontos, hogy minél szerteágazóbb ismeretekkel rendelkezünk, és ezt minél több páciensnek átadjuk – még mielőtt a valódi problémák kialakulnának. A kiegészítő eszközök közül manapság egyre több fogorvos ajánlja a fogköztisztító fogkefét, amely nagyobb felületen tisztít, mint a fogselyem, ezért is esett a választásunk erre a rekordkíséretre.

Geburtsstunde für die Fakultätsgründung

Dieser Besuch war schon lange erwartet: Dr. Bernard große Broermann, Gründer und Gesellschafter de Asklepios Konzerns, besuchte Ende März zusammen mit dem Vize-Gründungsdekan des Asklepios Campus Hamburg, Medizinische Fakultät der Semmelweis Universität Prof. Dr. Dirk Müller -Wieland und dem Geschäftsführer der Asklepios Medical School, Dr. Jörg Weidenhammer die Semmelweis-Universität in Budapest.



Dr. Bernard große Broermann,
Dr. Tulassay Tivadar

Die Unterstützung und das Wohlwollen große Broermanns hatten die Vertreter aus Deutschland bei ihren bisherigen Besuchen an der Semmelweis-Universität schon immer im Gepäck. Dass der Asklepios-Konzernchef die Hamburger Delegation diesmal aber persönlich anführte, stieß auf besondere Freude in Ungarn. Zum ersten Mal seit Bestehen des Asklepios Campus Hamburg fand große Broermann den Weg vom Taunus in die ungarische Hauptstadt. Sein Besuch diente dabei nicht nur dem gegenseitigen Kennenlernen,

sondern auch der Bestätigung der guten Zusammenarbeit während der letzten Jahre.

Das Begrüßungskomitee

Wurde unerwartet ergänzt durch eine Gruppe streitbarer Studentinnen und Studenten, die im Zuge der Plagiats-Vorwürfe gegen den ungarischen Staatspräsidenten **Pál Schmitt** die Aberkennung des Dokortitels forderten. Trotz der angespannten Situation – noch kurz vor dem Abendessen musste der Rektor der Semmelweis, Prof. **Tivadar Tulassay**, in einer Pressekonferenz Stellung beziehen – verliefen die gemeinsamen Stunden in Budapest in ausgesprochen angenehmer Atmosphäre. Tulassay dankte in seiner Rede Weidenhammer und Müller-Wieland für die durchweg positive Kooperation der letzten Jahre, vor allem aber auch große Broermann für das Vertrauen, das der Asklepios-Konzern der Semmelweis-Universität entgegengebracht hat. Dass große Broermann in dieser in Europa einmaligen Public Private Partnership die internationalen akademischen Standards zur gemeinsamen Geschäftsgrundlage gemacht habe, sei ein Beweis für das enge (auch wissenschaftliche) Einvernehmen der beiden Partner.

Bis zum Sommer ist die Fakultät gegründet

Der Besuch große Broermanns in Ungarn darf auch als Startschuss zur Gründung der Medizinischen Fakultät der Semmelweis-Universität auf dem Asklepios Campus Hamburg verstanden werden. Müller-Wieland und Weidenhammer erwarten nun bis Mitte Juli die Gründung der Medizinischen Fakultät, die die Medical School ablöst. Vor allem zur Sicherung und Weiterentwicklung von Forschung und Prävention ist die Fakultätsgründung ein deutliches Signal: „nur dort, wo nicht nur gelehrt, sondern auch geforscht



Stubnya Gusztáv, dr. Bernard große Broermann, dr. Tulassay Tivadar,
dr. Dirk Müller-Wieland, dr. Jörg Weidenhammer

wird, stellt sich medizinischer Fortschritt ein“, so Müller-Wieland und Weidenhammer ergänzt: „Durch die Zusammenarbeit zwischen Budapest und Hamburg wächst das Themenspektrum für Promotionen und Habilitationen und die Forschungsergebnisse kommen wiederum direkt der medizinischen Versorgung zugute.“

Medaille „Pro Universitate“ für große Broermann

Sichtbar geehrt fühlte sich große Broermann durch die Verleihung der Medaille „Pro Universitate“, die ihm in den beeindruckenden Räumlichkeiten des Rektorats durch Prof. Tulassay überreicht wurde. Sie versinnbildlicht den Respekt vor dem Einsatz große Broermanns für ein Projekt, das nicht nur für die Semmelweis-Universität Maßstäbe setzt. Mit großem Interesse ließ sich große Broermann das in deutsch verfasste Original-Manuskript des Namesgebers der Universität zur Erforschung des Kindbettfiebers zeigen, das unter anderem in den Rektorats-Räumen zu sehen ist. Der anschließende Eintrag in das Gästebuch der Universität rundete den zweitägigen Besuch ab.



Online segítségnyújtás evészavarral küzdőknek

Mintegy három éve indult el az EDINA elnevezésű online utókezelési program, amely tulajdonképpen egy honlapot takar. A weboldalon evészavarral kezelt nők oszthatják meg a tapasztalataikat, és támogatathatják egymást a gyógyulásban a pszichológus által moderált chaten és fórumon.



Dr. Mezei Ágnes

Az evészavarral küzdők közül sokan a legjobb kezelések ellenére sem gyógyulnak meg teljesen, sokaknál előfordul, hogy kikerülve a kórházi környezetből visszaesnek. Különösen igaz ez az első hat hónapra, ebben az időszakban, de később is tehát nagy szerep jut az utókezelésnek. Erre vállalkozik az EDINA elnevezésű weboldal (<http://www.e-mental-health.eu/edina/>), amit a Semmelweis Egyetem Magatartástudományi Intézete indított el és működtet a nemzetközi INTACT-projekt (egyénre szabott lépcsőzetes ellátás evészavarban szenvedő nők számára) keretében. Az Európai Bizottság Marie Curie Programjához tartozó INTACT kilenc európai partner több szakmát érintő hálózata, célja pedig új stratégiák kidolgozásának ösztönzése az evészavarok megelőzéséért és kezeléséért. Ilyen innovatív egészséggondozó modellt az EDINA is, amelyhez 2009 augusztusa óta csatlakozhatnak a jelentkezők. Noha a projekt 2011 márciusában hivatalosan befejeződött, az intézet tovább működteti a weboldalt mindaddig, amíg a regisztráltak száma eléri a 140 főt.

Jelenleg mintegy százan veszik igénybe az itt elérhető szolgáltatásokat, a rendszerbe bekerült nők közül a legtöbben az újságokban, internetes felületeken közzétett hirdetések nyomán jelentkeztek a programba, de van, aki az orvosától hallott erről a lehetőségről, és akadnak olyanok is, akik csoportfoglalkozásról vagy család- és párterápiáról kerültek ide. A programban dolgozó szakemberek maguk is toboroztak jelölteket, a kezelőorvosok révén jutottak el az evészavarral kezeltékhez, és kérték fel őket a részvételre. Az EDINA programért dr. **Túry Ferenc** intézetigazgató felel, az oldal üzemeltetése, az ott zajló beszélgetések megfelelő mederben tartása pedig **Mezei Ágnes** pszichológus feladata. Emellett az intézet részéről **Babusa Bernadett** és **Varga Márta**,

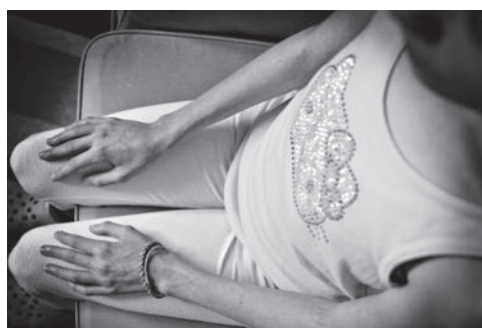
valamint két külföldi kolléga, **Hayriye Güleç** és **Elisabeth Kohls** vesz részt a programban.

A programba jelentkezőknek elsőként egy, az evészavarral kapcsolatos tesztet kell kitölteniük, majd véletlenszerűen vagy a beavatkozási, vagy a kontrollcsoportba osztják be őket. Az elsőbe soroltak azonnal elkezdhetik használni a honlapot, az utóbbiba tartozók viszont csak négy hónappal később. A résztvevőknek hónapról hónapra további tesztet kell kitölteniük a program során. A kutatók ezek alapján mérik fel, milyen hatása volt a honlapnak azokra, akik már használhatták, jobbak-e az eredményeik, mint azoknak, akiknek erre nem volt módjuk. Emellett a beavatkozási csoport tagjainak minden héten egy másik kérdőívet is ki kell tölteniük, amely az aktuális állapotukat térképezi fel. A válaszok alapján visszajelző e-maileket küldenek a tagoknak, amelyben visszajelzést kapnak arról, hogy romlik vagy éppen javul az evészavaruk. Több száz előre kidolgozott üzenet közül a program választja ki a megfelelőt, és automatikusan kiküldi a címzettnek az alapján, hogy az előző hetekben milyen válaszokat adott a kérdőív kérdéseire.

A weboldal mindenki számára nyilvános felületein részletes tájékoztatást kapnak az ide látogatók az evészavarokról, a kezelési lehetőségekről és természetesen magáról az EDINA programról is. A regisztráltak azonban jelszóval további belső oldalakat érhetnek el, ahol a program legizgalmasabb része történik. A csoportos chat-szobában, ahol a regisztráltak csak egymás felhasználóneveit ismerik – olykor előfordul, hogy személyesen is találkoztak már valamilyen kezelésen vagy csoportfoglalkozáson –, bármilyen témát felvethetnek a tagok, a beszélgetések minden kedden másfél órán át tartanak Mezei Ágnes felügyeletével. A szakember csak akkor avatkozik be a chat-be, ha a kommunikáció a betegség szempontjából nem jó irányba fordul, így például ha valaki ösztönözni próbálja a fogyást, vagy ezt pozitív példaként állítja be. Egyéni chat-re is van lehetőség a moderátorral, ezekre előre kell időpontot foglalniuk a résztvevőknek. A fórum szintén közkedvelt a honlapot használók körében, a chat-es témák gyakran itt folytatódnak. A kutatók a beszélgetéseket tartalomelemzésnek vetik alá, hogy felmérjék, hogyan támogatják egymást a tagok, milyen megnyilvánulások segítik őket a gyógyulásban.

Mezei Ágnes az eddigi tapasztalatok alapján úgy látja, sokak számára mentsvár a weboldal: itt egy olyan közösséghez tartozhatnak, amelynek tagjai hasonló problémákkal küzdenek, és amelyben nem kínos erről a témáról beszélni. Az egyéni történetek a betegségből való kilábalásról, a különböző stratégiák és módszerek megosztása komoly segítséget jelentenek mindazoknak, akik úgy érzik, egyedül nem tudnak megbirkózni a betegségükkel.

Pap Melinda



Ünnepélyes záróesemény a korszerűsített Bőr-, Nemikórtani és Bőronkológiai Klinikán

A Norvég Alap támogatásával felújított és korszerűsített Bőr-, Nemikórtani és Bőronkológiai Klinikára látogatott a Norvég Királyság magyarországi nagykövete. Az ünnepélyes záróeseményen részt vett dr. **Réthelyi Miklós** nemzeti erőforrás miniszter és dr. **Tulassay Tivadar** rektor is.



Dr. **Kárpáti Sarolta**, a klinika igazgatója a rendezvényen elmondta: a projekt a klinika életében jelentős változásokat hozott, az épületében új, az oktatásba, betegellátásba és az egyetemi tudományos életbe bevonható helyiségeket alakítottak ki, a már meglévők funkcióit bővítették. A projekt óta több rezidens, szakorvosjelölt van a klinikán, több TDK-hallgató, több szakdolgozat készül, nincs szakorvoshiány, sőt a klinikának egyre több önkéntes munkatársa is van. Talán ez azzal magyarázható – tette hozzá Dr. Kárpáti Sarolta – hogy megváltozott a munkatársak, a betegek és a hallgatók komfortérzése.

A záróesemény után a résztvevők ellátták kézjegyükkel a klinika vendégkönyvét, majd emléktáblát helyeztek el az udvaron található norvég-magyar barátság fája alatt.

További részletek: <http://semmelweis-egyetem.hu/hirek/2012/04/12/unnepelyes-zaroesemeny-a-korszerusitett-bor-nemikortani-es-boronkologiai-klinikán/>



Kalmár Zsuzsa, a SE TSK Torna, RG, Tánc és Aerobik Tanszék egyetemi docense név szerinti felkérést kapott a FIG-től (Nemzetközi Torna Szövetség), hogy a Londoni Olimpiai Játékokon nemzetközi bíróként vegyen részt.

Mentálhigiénés és Szervezetfejlesztő Szakirányú Továbbképzési Szak

A Semmelweis Egyetem Mentálhigiéné Intézete

2012 szeptemberétől

akkreditált mentálhigiénés és szervezetfejlesztő szakirányú továbbképzést hirdet humán segítő foglalkozású szakemberek (pedagógusok, szociális területen dolgozók, lelkészek, orvosok, ápolók, stb.) részére.

Felvétel kritériuma: főiskolai vagy egyetemi végzettség, személyes alkalmasság.

A képzés időtartama: 4 félév, 387 óra, havonta 2 nap (péntek, szombat)

A jelentkezés: az SE Mentálhigiéné Intézetben igényelhető jelentkezési lapon történik:

postán: SE Mentálhigiéné Intézet, 1450 Budapest, Pf. 91.; 1085 Budapest, Üllői út 26.

e-mailen: mental@mental.usn.hu,

vagy telefonon: 06 1 266 0878 (Calin Márta)

Letölthető: www.mental.usn.hu



Egészségügyi emberi erőforrás tervezés workshop az Egészségügyi Menedzserképző Központban

A Semmelweis Egyetem Egészségügyi Menedzserképző Központ munkatársai bemutatták a TÁMOP-4.1.1/A-10/2/KMR pályázati támogatással megvalósuló – a központban fejlesztett – egészségügyi emberi erőforrás Clearing House modellt március 20-án.



A modell célja olyan egészségügyi emberi erőforrás tervező alkalmazás kidolgozása, amely a jelenleg több helyen meglévő adatok összekapcsolásával új hozzáadott értéket hoz létre. Ez alapvetően egy kísérleti modell, amelynek vallottan nem célja országos szintű rendszer fejlesztése, sokkal inkább annak a keretrendszernek a kidolgozását állítja középpontba, amely alapján később hasonló országos, vagy akár nemzetközi tervezési rendszerek működése válik reális lehetőséggé.

A rendezvényt **Sinkó Eszter**, a projekt szakmai vezetője nyitotta meg, aki arról is beszélt, hogy ez kiemelten fontos az egészségügy fenntarthatósága szempontjából. A workshopon **Girasek Edmond** a projekt legfontosabb tapasztalatait, **Csernós Réka** a releváns nemzetközi szakirodalom

legfőbb eredményeit mutatta be. Ezek során a jelenlévők megismerhették a döntéshozatal támogatásához szükséges adattípusokat és azokat az alapvető adatkezelési és IT megoldásokat, amelyek nélkül nem építhető fel jól működő egészségügyi emberi erőforrás tervezési és előrejelzési rendszer.

Ragány Károly prezentálta a vezetésével kidolgozott szimulációs-előrejelzési modellt, amelyből látszik, hogy a jelenlegi trendek változatlanásával már tíz éven belül 20 fő alá csökkenhet a tízezer lakosra jutó orvosok száma (ez jelenleg 27 fő), amely komoly ellátási deficitet jelenthet.

Faller Richárd IT fejlesztető ismertette a projekt IT hátterét és felhívta a figyelmet azokra a buktatókra, amelyek hasonló adattárház építés esetében csak előrelátó szervezéssel és új korszerű megoldások alkalmazásával kerülhetők el.

A rendezvényen megjelent dr. **Szócska Miklós** egészségügyért felelős államtitkár is, aki üdvözölte a projekt megvalósulását és kifejtette, hogy az itt összegyűlt egyedülálló tudást és tapasztalatokat mindenképpen szeretné a továbbiakban felhasználni az egészségügyi ágazat fejlesztése és a felelős döntéshozatal támogatására.

A kerekasztal beszélgetés során élénk vita bontakozott ki az emberi erőforrás tervezéshez szükséges adatigényekről és lehetséges megoldásokról, különösen a rövidesen induló, országos egészségügyi humán erőforrás monitoring projekthez kapcsolódóan.



Nemzeti Fejlesztési Ügynökség
www.ujsechenyiterv.gov.hu
06 40 638 638



A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával valósul meg.

Archivum Universitatis, avagy az egyetem hosszú távú emlékezete

A Semmelweis Egyetem Levéltára jövőre lesz húsz éves. Dr. Molnár László a kezdetektől irányítja az intézményt, azonban véletlenek sorozata sodorta erre a pályára. A vezető úgy látja, a levéltárnak még annyi terve, feladata van, hogy az bőven kitart akár a nyugdíjazásáig is.



Dr. Molnár László és a Semmelweis Egyetem kapcsolata 1992-ben kezdődött. A történelem szakos egyetemista a tanára, dr. Szögi László javaslatára választotta szakdolgozati témájának az itteni iratanyag egy részének a feldolgozását. Mire a dolgozat elkészült, éppen létrejött a levéltár és szinte adódott, hogy ő lehetne, akivel elindítják a munkát. Tizenkét évig a Központi Könyvtár berkein belül működött az intézmény, de 2005-ben önállóvá vált. Ezzel új fejezet kezdődött a levéltár életében, ekkortól lett saját költségvetésünk is – idézte fel.

Molnár László ferencvárosi munkáscsaládból származik és eredetileg ötvösnek tanult egy képzőművészeti szakközépiskolában. Aztán mégsem ezen a vonalon akarta folytatni, hanem elhatározta, hogy a bölcsészkarra jelentkezik. A váltás nem volt egyszerű, többszöri próbálkozásra vették fel a történelem szakra, ahonnan az ominózus szakdolgozat vitte a levéltárosi pályára.

A levéltár mára – a TF-részleggel együtt – több mint hatszáz iratfolyóméter dokumentumot gyűjtött össze, és mivel az egyetemnek nincs múzeuma, tárgyi emlékeket is őriz. Hógyes Endre injekciós tűje egy aukcióról került hozzájuk, de van itt egyebek mellett régi orvosi táská, egykori szenátusi szavazóurna, korábbi évtizedekből származó rektori és dékáni láncok, illetve az egyetemi orvoskar első pecsétnyomója is a levéltárban található.

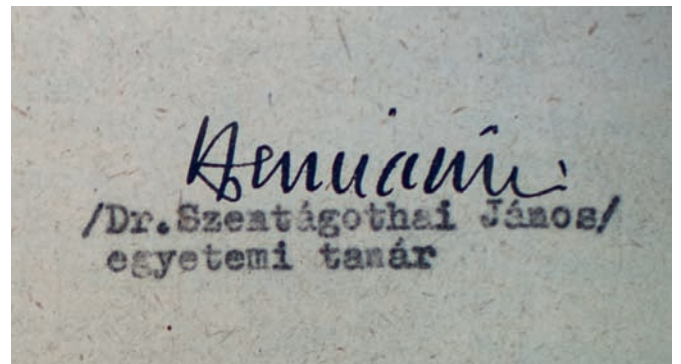
A legrégebbi dokumentumok 1770-ből származnak, azóta gyűjti az orvosi kar a különböző hallgatói nyilvántartásokat. A több száz éves könyvek gyakran jobb állapotban vannak, mint a néhány tízéves anyagok, mivel akkor még jobb minőségű papírt készítettek – mondta el a régi fóliánsokat lapozgatva Molnár László.

Talán kevesen tudják, de a levéltár száz doboznyi Szentágothai

iratanyagot is őriz, ami az örökösök révén került hozzájuk. Ezek közt intézeti iratok, kutatási dokumentumok, MTA és szerkesztőbizottsági anyagok, illetve kéziratok találhatóak. Érdekeség, hogy a levéltár az egész anyagot meghagyta abban a rendben, ahogyan annak idején azokat Szentágothai János tartotta.

A levéltárban több mint kilencezer fotó is van. A gyűjtemény vegyes, vannak benne családi hagyatékokból származó és az egyetem történetéhez kapcsolódó képek egyaránt. A levéltárvezető Magyary-Kossa Gyula orvostörténeti képgyűjteményét emelte ki, amely ugyancsak hagyatékként került az akkor még a tudományegyetemhez tartozó orvoskar birtokába.

Az intézményben rendszeres a kutatóforgalom. Leginkább családtörténet után kutatnak, de egyre gyakoribb a tudományos célú kutatás is. A közelmúltban már a második doktori disszertáció készült el az itteni anyagra támaszkodva *A sebészképzés és a sebészet története 1686-1848-ig* címmel. A kutató annyi időt töltött itt, hogy végül mindannyiunkat meghívott a védésre – mesélte Molnár László.



A levéltár egyik legfontosabb feladata az állagmegőrzés, erre költik a legtöbbet. A levéltárvezető értékelése szerint az állagmegővásban a munka közepén tartanak. Az iratok, könyvek egy részéről biztonsági mikrofilm másolatokat készítettek. A negatívokat a Magyar Országos Levéltár őrzi, a kutatók pedig a pozitív mikrofilmet tudják használni. Mint mondta, a harmadik lépés lenne a digitalizálás. Első körben a nagyobb érdeklődésre számot tartó képek közzétételén gondolkodnak, de erre egyelőre nincs kapacitása a négyfős csapatnak. Molnár László arról is be-

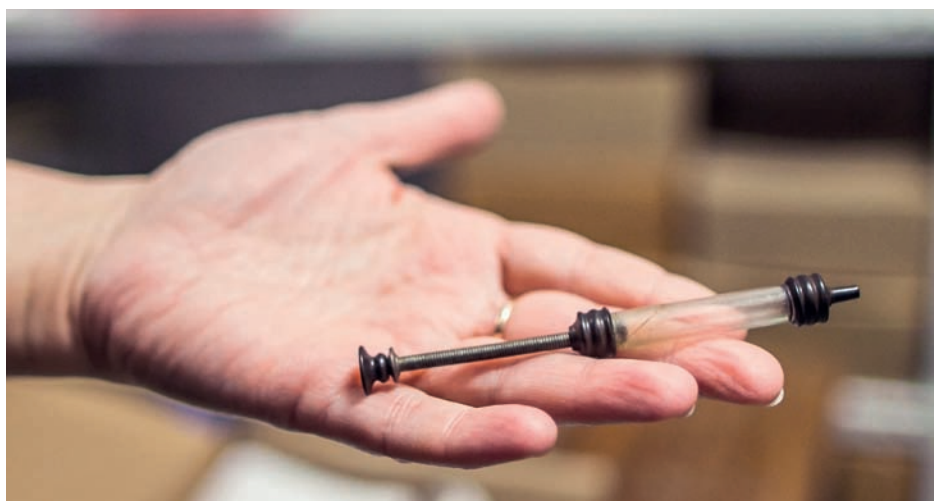
„Beszélj el nekem a múltat, s megmondom belőle a jövőt!”

(Konfucius)

szélt, hogy mostanra annyira beteltek a levéltár helyiségei, hogy gyakorlatilag minden zugot kihasználják. Erre egy ideig megoldás lesz, ha az egyetemi irattár majd visszaköltözik a főépületbe, annak felújítása után – vélekedett.

A levéltárvezető tájékoztatása szerint a terveik közt szerepel, hogy az összes végzett orvos és gyógyszerész nevét és adatait kiadványba rendezzék. Egyelőre két ilyen kötet jelent meg, de csak a közelmúltról. Eddig is sok mutatót készítettek, de megítélése szerint szükség lenne továbbiakra ahhoz, hogy jobban ismerhető legyen, pontosan kikről és milyen anyagok vannak a levéltárban. A jövőben szeretnék különböző korszakokra vonatkozóan dokumentumgyűjteményeket is kiadni. Amíg én nyugdíjba nem kerülök, ezek bőven kitöltik az időt, de még jóval azután is – fogalmazott Molnár László.

T-Sz.Sz.



Fotók: attekovacs.com



Az ember tökéletesre törekszik

Marosszék első orvostudós enciklopédistája, **Kibédi Mátyus István** születésének 285. évfordulójáról nemcsak megemlékeztek 2010. augusztus 27-28-án szülőhelyén, hanem az ott elhangzott előadásokat a Magyar Elhízástudományi Társaság anyagi támogatásával kötetbe is fonták. Minderről dr. **Halmy László**, a támogató társaság elnöke számolt be vetített előadásában a Baráti Kör márciusi rendezvényén.



Halmy László, Bálint András és Monos Emil

Mint elmondta a professzor, Mátyus István műveit tudatosan magyar nyelven írta, így azok, például fő műve, az *Ó és Új Diaetetica* népszerű olvasmányok lehettek a korabeli nemesi udvarházakban is. Mátyus gondolatainak aktualitását emelte ki a professzor: a többi közt kiemelten foglalkozott a testedzés és a szabad levegő egészségre való jó hatásával is – s a változatos, ám nem túl bőséges táplálkozás és a fizikai aktivitás pártolója volt.

A március 28-i összejövetel másik, nagy érdeklődéssel övezett vendége **Bálint András** színművész, a Radnóti Színház igazgatója, élettan professzor édesapjáról őrzött emlékeit tárta ezúttal nem színházi közönsége elé. Mozaikos formában, de végül összeállt az igen magas polgári műveltségű, izraelita édesapától és horvát nemzetiségű anyától 1911 októberében született apa képe, aki maga is nagy ember, híres építész fia volt. A család baráti kapcsolatot tartott fenn a professzor társakkal, a nagypapa **Márffy Ödön**-nel és **Kisfaludi Strobl Zsigmond**dal is barátságban volt.

Andrást apja orvosnak szánta, mert mint mondta, közepes tehet-

ségű orvos is lehet boldog ember, de közepes tehetőségű színész nem, de aztán elfogadta fia döntését. A professzort munkáján kívül az asszonyok és a kutyák érdekelték leginkább. Életében betöltött szerepüket a következő történettel érzékeltette András, **Bálint Péter** professzor legnagyobb fia: a kísérleti állatok közül kiemelt több kutyáinak egyike megharapta negyedik feleségét, aki panaszkodott neki sérüléséről, mire a férj elkezdte sajnálni a kutyát a nagy ijedtsége miatt, ami feltehetőleg a harapásra készítette.

És elérkezett az idő – mondta ironikus humorral a professzor a fiának, amikor már nem te vagy a híres professzor fia, hanem én lettem a híres színész apja. És ez az apa a Puskin utca 9-ben egy szerény lakásban lakott haláláig, ám a lehető legközelebb az életét meghatározó munkahelyéhez. Bálint András végül készülő *Úr és kutya* színházi önálló estjéből vett egy **Babits** verset és egy **Kosztolányi** novellát adott elő, amit a hallgatóság kitörő tetszéssel fogadott.

Fotó, szöveg: **Tolnai Kata**

Ami az Édenből egy kicsit bennünk megmaradt – Névai András fotói a Semmelweis Szalonban

A Semmelweis Szalon ezúttal **Névai András** fotóművész kiállításának ad helyet. A rendezvényen közreműködött **St. Martin** eMeRTon-díjas előadó-művész, zeneszerző, valamint **Freund Éva** költő. A fotóművésszel **Elmer István** író beszélgetett.

Dr. **Tulassay Tivadar** rektor köszöntő beszédében az eredetet, ebben az esetben a művészet kezdetét kereste. Felvetette azt a kérdéskört, amit ez idáig nem sikerült megválaszolni senkinek, tekintve a művészet nem egzakt mivoltát, ugyanakkor elindítva az est vezérfonalát. Hol kezdődött a művészet? És melyik volt a művészet? És ez vajon magasabb rendű művészet volt-e, minta az a performance, amit a 20. század vége talált ki? És hogy illeszkedik ebbe a sorba a fotóművészet? Ki tudja-e a fotóművészet azt a belső értéket, érzésvilágot fejezni, amit egy grafikus vagy egy festő? – tette fel a kérdést a rektor.

Meghívó

A Semmelweis Egyetem Baráti Körének **áprilisi** rendezvényén dr. **György Bence**, PhD-hallgató (a Baráti Kör „Dr. Balázs Dezső és Walter Julianna” pályázatának 2011. évi díjazottja): *Mikrovezikulák: új hírvivők a sejtek közötti kommunikációban* című előadása, és dr. **Jávor András**, közigazgatási államtitkár: *Orvosetika a globalizáció érájában* című előadása hangzik el

2012. április 25., szerda 17 órakor a Semmelweis Egyetem Elméleti Orvostudományi Központ, Hári Pál termében (1094 Budapest, Tűzoltó u. 37-47. I. em.; bejárat a Thaly Kálmán u. felől, megközelíthető a Klinikák metróállomástól)

A program előtt félórával büfével várják a résztvevőket.

Dr. **Turóczy Gergely**
a Baráti Kör titkára

Prof. emer. Dr. **Monos Emil**
a Baráti Kör elnöke

Az ember tökéletesre törekszik

Dr. Szél Ágoston általános rektorhelyettes a márciusi Professzori Tea köszöntőjében arra a kapcsolatra hívta fel figyelmet, amely összeköti a megjelent művészeket és Kovács Koko István ökölvívó bajnokot. Arra a kötelékre, mely az egész este varázsát eredményezte.

Mibe kerülnek a külföldi ösztöndíjaink ahhoz a haszonhoz képest, ha a kiváló magyar tehetségeket elküldhetjük továbbtanulni a világ összes főiskoláira, a legnagyobb tudósok laboratóriumaiba, klinikáira, szemináriumaiába és műtermeibe, hogy ekként lelkiileg megtermékenyülve és felfegyverezve a tudás legmodernebb eszközeivel jöjjenek haza részt venni Magyarország felemelésének nagyszerű munkájában. Mindehhez elenyészően kis összegekre van szükség – idézte a rektorhelyettes **Klebsberg Kunó** sorait, aki nem csak a kultúra, de a sport lelkes támogatója is volt.

Sándor József professzor, a rendezvény házigazdája a tavasz érkezését üdvözölte, majd röviden utalt **Tulassay Tivadar** rektor korábbi beszédére, melyben hangsúlyozta a művészet és gyógyítás szoros kapcsolatrendszerét. Ezután az ökölvívó olimpiai bajnok vette át a szót, jelezve, hogy a rendezvény a *Művészet és társadalom* alcímet is viseli, és ebben az esetben ő az, aki a társadalmat



Sándor József, Kovács Koko István, Melocco Miklós

képviseli. Hamar kiderült, hogy **Melocco Miklós** és Kovács Koko István között a sport az egyik kötelék. A 77 éves képzőművész egészen a közelmúltig kosárlabdázott keddenként az ökölvívó bajnok társaságában.

A Rómában született, polgári származású Melocco **Páztay Pál** és **Kmetty János** növendéke volt a Magyar Képzőművészeti Főiskolán. Édesapja Fiume-ban született (olasz apától, magyar anyától), de korán Rómába került az MTI-hez magyar tudósítónak. Innen küldték Berlinbe 1935-ben, ahonnan az aktuális helyzetre való tekintettel rövid időn belül Magyarországra költözött családjával. Ahol akkor egyelőre még béke volt, csak 1944-től bombáztak Budapesten. A személyes háborús élményeit osztotta meg a közönséggel Melocco Miklós, aki úgy fogalmazott: a háború idétlen – fűzte hozzá. Édesapja a Pester Lloyd szerkesztője volt, ezért 1950-ben koncepció perben halálra ítélték, 1951. február 22-én pedig kivégezték. Ez a továbbiakban is meghatározta pályáját. Háromszor jelentkezett a Magyar Képzőművészeti Egyetemre, az első két alkalommal polgári származása miatt elutasították. Végül 1955-ben vették fel és kezdte el szobrászművészeti tanulmányait. A hazai figurális szobrászat egyik legfontosabb képviselője lett, 1975-ben Munkácsy Mihály díjban részesült, 1982-ben megkapta az Erdemes művész elismerést, majd 1988-ban a Kossuth-díjat. Munkáinak legjellemzőbb anyaga a gipsz, gyakran használja direkt öntvényként is. Számos köztéri szobor alkotója. A Semmelweis Szalonba viszont grafikáival érkezett.

Melocco Miklós úgy véli, hogy: nonfiguratív van, és lehet gusztsos, [...] de absztrakt művészet szerintem nincs. Olyat nem tud valaki csinálni, ami ne hasonlítana valamire. Abban a pillanatban már nem absztrakt. Tudniillik az, hogy absztrakt és kép, ellentmondás. Az absztrakt azt jelenti, hogy elvont, nem utal semmire, nem jelent semmit. Hát ilyet nem lehet csinálni – fogalmazott. Végezetül pedig **Faulknert** idézte: *Az ember tökéletesre törekszik, amire alkatánál fogva képtelen. Én tehát, ragyogó kudarcaink alapján rangsorolom magunkat.*

A rendezvényen közreműködött **Marosi Éva**, Liszt Ferenc díjas hárfaművész, valamint **Geiger György**, Kossuth-díjas trombitaművész. **Gál Antal** borász saját borait mutatta be, illetve kóstoltatta.



Névai András fotóművész egy kis útmutatást adott a jelenlévőknek arra vonatkozóan, hogyan nézzék alkotásait, és úgy általában a műalkotásokat:

Két dolog van. Az egyik, hogy az ember szívből nézze meg a képeket, a szíven keresztül, nem az agygal. [...] Ahogy a rektor is mondta, a

szervenvedés, az érzelem itt kezdődik. A másik dolog, hogy nézzék az alkotásokat úgy, mint egy gyerek.

Névai András Amerikába elszármazott magyar alkotó, aki 2010-ben vizsgatért Magyarországra. Első lépéseit a fotóművészet területén 8 éves korában lépte meg, amikor is kapott szüleitől egy Kodak fényképezőgépet. Ezt követően kezdte a fotózásra irányuló tanulmányait.

Egy fotóművésznek fáradhatatlanul figyelni kell, hisz a fotó a pillanat művészete – vallja az alkotó.

K. I.

K. I.

Dr. Kopp Mária (1942-2012)



Mária hirtelen halt meg, álmában, váratlanul – mint akinek nincs sok ideje pepecselni ezzel az élettartozékkal. Élete utolsó napjáig bámulatos energiagazdagság jellemezte. Hiánya akkora űrt jelent, amelyet a hátramaradottak még nem tudnak teljes mértékben átlátni. Két hónapja ünnepeltük hetvenéves születésnapját egy kedves egyetemi ünnepségen. Az életkornak ez esetben semmi jelentősége nem volt, egy pályakezdő ifjúhoz illő lendülettel mesélt, élt. Kortalan és elpusztíthatatlan volt számunkra – a sors mégis másképp rendelkezett.

Három éve sincs, hogy szeretett férje és alkotótársa, **Skrabski Árpád** eltávozott mellőle. Az ő halálát igazából soha nem heverte ki. Még többet dolgozott, talán Árpád helyett is. Tempója szinte követhetetlen volt: párhuzamosan több kutatást, oktatást, közéleti tevékenységet folytatott, s mindig megmaradt szeretetreméltó embernek. Aki vele egyenrangúként kezelte a zöldfülű kezdőket vagy a takarítókat. Hallatlan érzéke volt a lelkesítéshez; jó ügyeknek nyert meg embereket. 1968-ban diplomázott a Semmelweis Orvostudományi Egyetemen, majd elvégezte a pszichológia szakot, később klinikai szakpszichológus lett. Személyközpontú pszichoterápiás képesítést szerzett, aztán kognitív viselkedésterápiában, a pánik kezelésében ért nemzetközileg is kiemelkedő eredményeket. 1993-ban alapította meg a Semmelweis Egyetem Magatartástudományi Intézetét, amelynek 14 éven át volt igazgatója, ezt követően tudományos igazgatóhelyettese. Az akadémiai doktori fokozatig ívelő kutatásai a pszichoszomatika és a magatartás-epidemiológia témakörében váltak nemzetközileg ismertté. Az, hogy az általa alapított intézetet szerte a világon valóban jegyzik, az ő érdeme. A magyar

népszerűség lelkiállapotát tanítómestere, **Juhász Pál** professzor nyomán felmérő, a Hungarostudy nevet viselő kutatásai alapvetők voltak, óriási adattárat jelentenek. Ezek értékéről a pályatárs, **Bagdy Emőke** professzor szavait idézem:

„Ha majd egykor áttekintő elemzés születik a legértékesebb magyar kutatásokról, minden bizonnyal az élre kerül ez a jelentőségében különleges, értékében felülmúlhatatlan, asszonyi szívóssággal és szeretettel vezetett vizsgálatsorozat”

Tudományos munkásságát mintegy 300 közlemény jellemzi. Több olyan könyve jelent meg, amely alapműnek számít. Alapító elnöke a Magyar Pszichofiziológiai és Egészséglélektani Társaságnak és a Végeken Egészséglélektani Alapítványnak. Több nemzetközi tudományos társaság vezetőségi tagja, nemzetközi és hazai folyóiratok szerkesztőbizottsági tagja.

Oktatóként igen népszerű és szuggesztív volt. Önálló doktori programot vezetett, színvonalas iskolát teremtett. Az oktatás mellett mindig fontos volt számára a betegellátás is. Amikor az intézet megalakult, ragaszkodott ahhoz, hogy a közvetlen gyógyítás is tartozzon a feladatok közé, s országos hatáskörű pszichoszomatikus szakrendelőt alakított ki. Talán kevesebben tudják, de a Pázmány Péter Katolikus Egyetem létrehozásában is alapvető szerepe volt.

Az utóbbi évtizedben munkásságában nagy szerepet kaptak alapvető nemzeti sorskérdések is: a népességfogyás, az öngyilkosságok elleni küzdelem, a boldogságkutatás. Létrehozta a Népesedési Kerekasztalt, a Három Királyfi, Három Királyné Mozgalom, európai együttműködésekben vett részt, igen nyitott volt a legmodernebb, a biológiai-idegtudományi és pszichológiai tudományok integrációját jelentő kutatási irányokra. Minden értékes újdonságra felfigyelt és elragadó szakmai fanatizmussal tudott bennünket motiválni. Nagyszabású életművét számos kitüntetéssel ismerték el. A legfontosabbak: a Magyar Pszichiátriai Társaság Nyíró Gyula-díja két alkalommal is, Szent-Györgyi Albert-díj, Polgári Magyarorszáért díj, Prima-díj, Magyar Örökség-díj, Stephanus-díj, Budapest díszpolgára, s halála előtt két héttel a Magyar Érdemrend középkeresztje a csillaggal. Mi lesz velünk nélküle? Fel kell nőnünk – erre magasztalt fel bennünket. Pótolni nem lehet, emlékéért méltó módon megőrizni kötelességünk. Túlás nélkül: az egyetemé és az országé egyaránt.

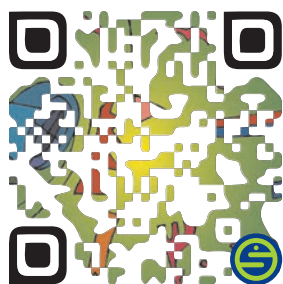
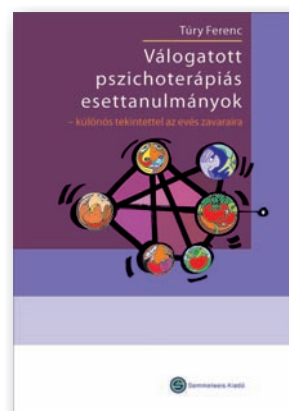
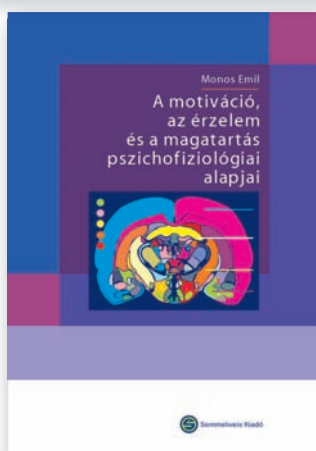
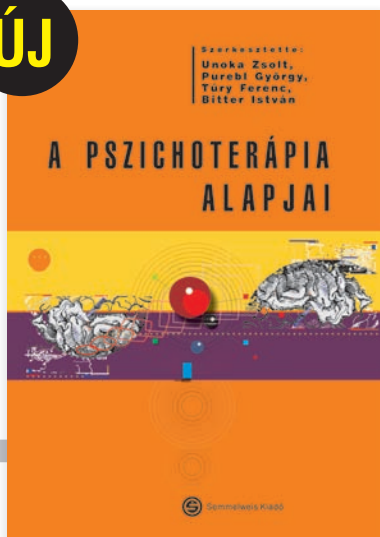
Dr. Túry Ferenc

Válogatás a Semmelweis Kiadó kiadványaiból

ÚJ



DVD-n is



www.semmelweiskiado.hu

LEGENDUS
Könyvesbolt

Budapest, Nagyvárud tér 4.
Semmelweis Egyetem, NET Aula
Tel., fax: 210-4408

EOK
Könyvesbolt

Budapest IX., Tűzoltó utca 37-47.
Tel.: 459-1500/60000

 e-könyvként kapható

A Semmelweis Kiadó is búcsúzik Kopp Máriától



Kopp Mária (szerk.), Kovács Mónika Erika dr. (szerk.):
A magyar népesség életminősége az ezredfordulón

E-KÖNYV



Kopp Mária (szerk.):
Magyar lelkiállapot, 2008

E-KÖNYV



Titoknyitogató – **Kopp Mária**

KÖNYV ÉS DVD

